

HAZARDNÉ HRY: STOLČEK PRESTRISA

HAZARDNÉ HRY: STOLČEK PRESTRISA

Autor: Radovan Ďurana

Fotografia na obálke: Pixabay

Vydal: INESS, Bratislava, jún 2022

Publikácia vznikla s podporou spoločnosti Neuropea

Obsah

Úvod	1
Zhrnutie	2
1. Vývoj zdaňovania hazardu na Slovensku a popis existujúceho regulačného rámca	3
1.1. Zmeny legislatívy	3
1.2. Súčasný regulačný rámec	6
1.3. Hazard v programovom vyhlásení súčasnej vlády	9
2. Ekonomická analýza činností herní a stávkových kancelárií	11
2.1. Celkové tržby	11
2.2. Zamestnanosť	12
2.3. Mzdy	13
2.4. Hlavní hráči	13
2.5. Covid	15
2.6. Medzinárodné porovnanie	15
3. Zdaňovanie hazardu z pohľadu verejných financií	16
3.1. Význam odvodu z pohľadu verejných rozpočtov	16
3.2. Licencie	18
3.3. Daň z príjmov	19
3.4. Projekcie	20
3.5. Medzinárodné porovnanie daňového zaťaženia	21
4. 100 mil. eur a fenomén online hazardných hier	23
4.1. Sociálny balíček za miliardu eur	23
4.2. Online hazardné hry	24
4.3. Poľská výstraha ohľadom dane z obratu	25
5. Negatívne externality hazardu	26
5.1. Opatrne s Winklerom	27
5.2. Popularita hazardných hier na Slovensku	28
5.3. Využitie odvodu	28
5.4. Register vylúčených osôb a ochrana hráčov	29
Záver a odporúčania	31
O autorovi	32

Úvod

„Sin taxes“, po slovensky dane z hriechu, ožívajú vždy vtedy, keď štátom dôjdu peniaze. Vysoký deficit garantuje fajčiarom, milovníkom alkoholu, pojedáčom sladkostí, ale aj hazardným hráčom, že si na nich štát opäť spomenie. Presnejšie, na ich peňaženku. Nie inak je tomu aj v roku 2022, keď sú na stole nové návrhy na financovanie prázdnotou zívajúcej štátnej kasy. Akurát medzi hriechy už pribudlo aj vlastníctvo majetku.

Prečo štátu došli peniaze? Nie, nie je to dôsledok výpadku daňových príjmov kvôli pandémie. Plánovaný objem daní na rok 2022, ktoré prognózuje daňový výbor, vzrástol o 13 % oproti predkovidovému roku 2019. Samotná kovidová pomoc je dočasná, nevytvára dlhodobú záťaž verejných financií. Zdrojom suchôt v štátnej kase je rozmarná výdavková politika. Nové dávky, nové štátne pracovné miesta, neschopnosť zvyšovať produktivitu verejnej správy, ignorovanie dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

V tejto situácii by mala prísť konzervatívna fiškálna politika, ktorá sa sústreďí na výdavkovú stranu rozpočtu. Lenže cesta zvyšovania daní je procesne jednoduchšia. Pochopiteľne, nejedná sa o tie dane, na ktoré je verejnosť „citlivá“, ako je daň z príjmu, alebo DPH. Zvyšovanie daní sa sústreďí na rušenie výnimiek a na zdaňovanie činností, ktoré v modernej spoločnosti nie sú populárne.

Obed zadarmo však neexistuje ani vo výbere daní. Každé zvyšovanie daní má negatívne, či neplánované dôsledky. V INESS sa týmto faktorom dlhodobo venujeme. Nedávno to bola štúdia [Trpká daň z cukru](#), v ktorej sme kritizovali zásadné nedostatky zavedenia tejto dane, a neschopnosť štátu riešiť problém, ktorý má daň adresovať.

Teraz predkladáme štúdiu s názvom Hazardné hry – Stolček prestri sa. Negatívne a nezamýšľané dopady zvyšovania zdanenia platia dvojnásobne v prípade hazardných hier a stávkovania, ktoré sa razantným tempom presúvajú do online priestoru. Výroba jazykovej mutácie úspešnej stránky trvá niekoľko dní, a presun peňazí hráčov do zahraničia niekoľko minút. Hráči si tak môžu zahrať kdekoľvek, a preto nikdy nebolo medzinárodné porovnanie sadzieb daní tak dôležité ako dnes. Štát, ktorý to preženie so sadzbami nielenže vyberie menej, ale zmenší sa aj jeho schopnosť čeliť negatívnym externalitám vyplývajúcich z rizikového hrania.

Táto štúdia je rozdelená do piatich častí. V prvej časti popisujeme zmeny, ktoré sa udiali v regulácii hazardných hier v poslednom období. V druhej časti popisujeme ekonomické charakteristiky sektora hazardných hier. V tretej časti analyzujeme zdanenie hazardu, medzinárodné porovnanie sadzieb a riziká prípadného zvyšovania sadzieb. V poslednej časti sa zaoberáme významom a váhou negatívnych externalít. V záverečnej časti navrhujeme odporúčania na politiku štátu v oblasti hazardných hier.

Zhrnutie

- V období 2016 – 2019 generoval sektor hazardných hier rastúcu pridanú hodnotu. Príjmy štátu z odvodu rástli priemerne ročne o 10 %, výrazne viac ako bol 6 % priemerný rast celkových daňových príjmov
- Podiel odvodu z hazardných hier na celkových daňových príjmoch vzrástol z 1,35 % na 1,52 % v roku 2019
- V posledných rokoch dochádza k výraznej transformácii sektora, ktorá spočíva v presune do online priestoru. Z pohľadu príjmov štátu už takmer polovica príjmov pochádza z online priestoru
- Kovidová pandémia výrazne zasiahla aktivity v tomto sektore, ale príjmy štátu klesli len o 16 % v roku 2020. Nižšia úroveň odvodu vplyvom obmedzení sa očakáva aj v roku 2022
- Na rok 2023 Daňový výbor predpokladá ukončenie obmedzení a nárast odvodu o 12 %, a vtedy by aj odvod mal prekonať predkovidovú úroveň roka 2019
- V medzinárodnom porovnaní má Slovensko má mierne nadpriemerne zdanené kurzové stávky, mierne podpriemerne sú zdanené hry v elektronických a kamenných kasínach
- Štát systematicky nezisťuje náklady – negatívne externality riskantného hrania
- Výnos z odvodu sa používa na všeobecné účely, použitie nijako nesúvisí s kompenzáciami nákladov riskantného hrania
- Navrhované zvyšovanie sadzieb neobstojí z pohľadu medzinárodného porovnania sadzieb, politici neuviedli žiadne podklady, z ktorých by vyplývali rastúce negatívne externality hazardného hrania.
- Prípadné zvyšovanie sadzieb pri online stávkach sa pravdepodobne nepremietne do vyšších výnosov z odvodu, ale skôr do odlivu hráčov na zahraničné portály
- Vláda by sa pri znižovaní deficitu mala sústrediť na výdavkovú stranu rozpočtu

1. Vývoj zdaňovania hazardu na Slovensku a popis existujúceho regulačného rámca

V roku 2019 vošla do platnosti nová legislatíva ohľadom regulácie hazardných hier na Slovensku, ktorá výrazne ovplyvnila niektoré aspekty ich prevádzkovania. Prvá časť tohto dokumentu sa venuje práve tejto zmene, pričom najprv stručne popisuje odôvodnenia tejto novej legislatívy a následne popisuje zmeny ktoré nová legislatíva priniesla.

Druhá časť tejto kapitoly sa potom venuje súčasnému regulačnému rámcu. Najprv popisuje existujúce typy hazardu a následne sa venuje súčasným podmienkam ich prevádzkovania, pričom sa sústreďuje na udeľovanie licencií na prevádzku hazardných hier a systémy zdaňovania spojené s jednotlivými licenciami. Na záver sa dokument venuje zámerom súčasnej vlády spojeným s hazardom tak, ako sú popísané v programovom vyhlásení.

1.1. Zmeny legislatívy

1.1.1. Návrh zákona v roku 2019 a jeho odôvodnenie

Návrh predložený v septembri 2018 mal za cieľ predovšetkým aktualizovať existujúci právny rámec a prispôbiť ho aktuálnej situácii (dovtedy platný zákon totiž pochádzal ešte z roku 2005), pričom toto prispôbenie spočívalo predovšetkým v adresovaní technologického progresu a jeho vplyvu na hazardné hry za využitia poznatkov z iných (členských) štátov. Cieľom legislatívnej zmeny bolo taktiež zvýšiť ochranu spotrebiteľov. Za cieľom naplnenia týchto cieľov bolo navrhovaných viacero zmien.

Prvou z nich bolo vymedzenie viacerých pojmov. Významnú časť tvorilo zapracovanie online hazardných hier do existujúceho právneho rámca (vymedzenie hazardných hier, charakteristiky hazardných hier, podmienky získania licencie, podmienky prevádzkovania). Dovtedajší právny rámec totiž napríklad nepoznal výrazy ako „internetová herňa“ a „internetové kasíno.“ Okrem výrazov spojených s online hazardom však išlo aj o vymedzenie iných pojmov, napríklad spojených s propagáciou hazardných hier. V neposlednom rade návrh vytváral a definoval pojem tzv. „poskytovania zakázaných ponúk“ - propagovanie alebo prevádzkovanie online hazardných hier bez slovenskej licencie. Súčasťou návrhu bolo aj vytvorenie tzv. „registra vylúčených osôb“ - ide o register osôb, ktoré sú vylúčené z účasti na hazardných hrách, pričom návrh zákona definoval, kto by bol do tohto registru zaradený.

Druhou významnou zmenou bola liberalizácia prístupu na trh internetových hazardných hier. Táto obširna zmena zahŕňala viacero krokov. V prvom rade išlo o definovanie pojmov spojených s internetovými hazardnými hrami, ktoré bolo základným predpokladom na vytvorenie komplexnejšieho právneho rámca regulujúcim toto odvetvie hazardných hier. To následne umožnilo navrhnuť aj udeľovanie licencií na prevádzkovanie internetových hazardných hier (aj pre zahraničné právnické osoby), a teda **zrušenie monopolu štátneho Típusu na prevádzkovanie internetových hazardných hier.**

Okrem vytvorenia a (pre)definovania niektorých pojmov a otvorenia trhu s online hazardnými hrami priniesol návrh aj vytvorenia nového systému na zdaňovanie tohto druhu hazardných hier. Potreba odvádzať dane („odvody“) je v návrhu odôvodnená **„čiasťným vyvážením potenciálnych negatívnych dôsledkov hrania,“** pričom vyzbierané dane majú byť štátom využité na „vykonávanie všeobecne prospešných služieb¹.“ Pre internetové hazardné hry bol navrhnutý nový spôsob zdaňovania (zdaňovanie výnosu miesto zdaňovania obratu - táto zmena a jej implikácie sú detailnejšie popísané v sekcii „Liberalizácia internetového hazardu“).

¹ Všeobecne prospešné služby sú podľa návrhu predovšetkým „poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie sociálnej pomoci, humanitárna starostlivosť, tvorba, rozvoj, ochrana a obnova kultúrnych hodnôt, podpora umeleckej tvorby a kultúrnych aktivít, vzdelávanie, výchova, rozvoj športu, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva.“

Tretou významnou zmenou obsiahnutou v návrhu bolo vytvorenie **Úradu pre reguláciu hazardných hier** (ÚRHH). Vytvorenie ÚRHH bolo odôvodňované predovšetkým potrebou „úpravy systému dozoru, ktorý by mal byť založený na získavaní základných údajov o hrách čo najviac v reálnom čase.“ Zriadenie tohto úradu taktiež malo viesť k centralizácii prakticky všetkých aktivít spojených s reguláciou hazardných hier (udeľovanie licencií, dozorné činnosti, ukládanie sankcií a správa odvodov, a pod.) okrem tvorby legislatívy. **Niektoré právomoci však návrh navrhoval nechať (aj) v kompetencií obcí** (rozdelenie právomocí je detailnejšie popísané v sekcii „Založenie úradu pre reguláciu hazardných hier“).

1.1.2. Založenie Úradu pre reguláciu hazardných hier

Úrad pre reguláciu hazardných hier vznikol 1. marca 2019 a od 1. júna 2019 prebral do svojej pôsobnosti „[výkon štátnej správy v oblasti hazardných hier](#)“. Predtým tieto kompetencie patrili do pôsobnosti Ministerstva financií SR, Finančného riaditeľstva SR a daňových a colných úradov. ÚRHH sídli v Bratislave, pričom pracoviská má aj v ďalších [5 mestách](#). Ako rozpočtová organizácia je ÚRHH napojený svojimi príjmami a výdavkami na štátny rozpočet, financovaný je však aj z mesačných a osobitných príspevkov prevádzkovateľov hazardných hier.

Hlavnými [aktivitami ÚRHH](#) sú:

- Rozhodovanie o udeľovaní licencií
- Kontrolovanie dodržiavania existujúceho právneho rámca ohľadom prevádzkovania hazardných hier
- Udeľovanie sankcií v prípade nedodržania pravidiel
- Regulovanie prevádzkovania hazardných hier (vrátane odvádzania odvodov do štátneho rozpočtu)
- Spravovanie registrov (napr. register prevádzkovateľov hazardných hier, umiestnenia herní, a pod.)

Vo svojej podstate je ÚRHH orgánom, v ktorom sa sústreďujú právomoci a aktivity dovtedy roztrúsené medzi viacerými štátnymi inštitúciami. Zatiaľ čo právomoci ÚRHH preberá od centralizovaných inštitúcií, stále pôsobí súbežne s obcami, ktorým aj po zmene zákona ostala väčšina ich právomocí. Tie pozostávajú predovšetkým z:

- Vykonávania správy odvodov do rozpočtu obce
- Ukladania sankcií
- Možnosti obmedziť prevádzkovanie hazardných hier na jej území (za splnenia istých podmienok)

V prípade obcí prišlo zmenou zákona k dvom hlavným zmenám:

- 1) Obciam bola odobratá právomoc [udeľovania individuálnych licencií](#). Táto právomoc spadá od roku 2019 do [kompetencií ÚRHH](#)
- 2) Obciam ostala právomoc zakázať všeobecne záväzným nariadením umiestnenie herní vo vybraných budovách, pribudla však právomoc regulovať umiestnenie kasín a herní a právomoc zakázať prevádzkovanie hazardných hier na (najviac 12) dní v kalendárnom roku

Medzi aktivity ÚRHH patrí aj dozor nad poskytovaním tzv. „zakázaných ponúk.“ Pod poskytovaním zakázanej ponuky zákon rozumie „propagovanie hazardnej hry alebo prevádzkovanie hazardnej hry dostupnej na území Slovenskej republiky [t. j. ktorej sa možno zúčastniť na území alebo z územia SR] bez licencie [...] prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete alebo elektronickej komunikačnej služby.“ Dozor nad poskytovaním zakázaných ponúk znamená ich vyhľadávanie a následne zostavovanie zoznamov s takýmito ponukami.

Táto aktivita bola pred vytvorením ÚRHH v kompetencii Finančného riaditeľstva SR, ktoré s dozorom nad poskytovaním zakázaných ponúk začalo 1. júla 2017. Za cieľom monitorovania poskytovania zakázaných ponúk spravuje ÚRHH tzv. zoznam zakázaných čísel a [zoznam zakázaných \(webových\) sídel](#). Zoznam zakázaných webových sídel bol prvýkrát zverejnený Finančným riaditeľstvom SR 17. júla 2017, neskôr pribudol aj [zoznam zakázaných čísel](#). Spravovanie oboch zoznamov a dozor nad poskytovaním zakázaných ponúk prešlo po vzniku ÚRHH do jeho kompetencie.

Ak sa prevádzkovateľ hazardnej hry dostane na jeden z týchto zoznamov, je (po tom, ako tak súd rozhodne) zamedzený prístup k jeho stránkam, resp. sú zamedzené platby na jeho účet.

1.1.3. Liberalizácia internetového hazardu

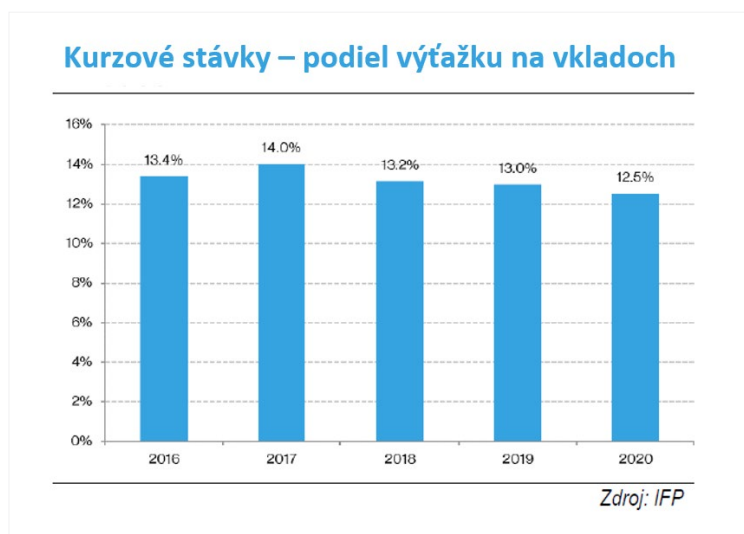
Druhou veľkou zmenou, ktorú zákon z roku 2019 priniesol, bola liberalizácia internetových hazardných hier. Do roku 2019 mal na prevádzku online kasín [monopol štátny Tipos](#), od marca 2019 však bol vstup na trh (prostredníctvom obdržania licencie) umožnený aj súkromným prevádzkovateľom online kasín, ktorí splnia príslušné požiadavky.

Aktualizácia legislatívy prihladajúca (aj) na rozvoj online priestoru znamenala aj zmenu systému udeľovania licencií na prevádzkovanie hazardných hier, keď pribudli licencie pre internetové kasína a internetové herne. Tieto licencie zároveň umožnili prístup na slovenský trh aj zahraničným prevádzkovateľom internetových hazardných hier.

Vytvorenie týchto nových licencií bolo zároveň spojené aj so zmenou zdaňovania prevádzkovateľov hazardných hier. Podľa pôvodného zákona z roku 2005 totiž stávkové spoločnosti platili daň vo výške 6 % z obratu (zákon používa výraz „herná istina,“ ktorý je definovaný ako súčet stávok). Zákon z roku 2019 systém zdaňovania s platnosťou od 1.7.2020 mení a určuje pre kurzové stávky [22,7 % daň z výnosu](#) prevádzkovateľa hazardných hier (22 % je odvod do štátneho rozpočtu; 0,7 % ako príspevok na financovanie ÚRHH).

Pri tejto zmene sú podstatné dva elementy. Prvým je zmena v tom, čo je zdaňované. Do júla 2020 totiž bol zdaňovaný obrat, teda súčet stávok, zatiaľ čo nový zákon hovorí o zdaňovaní výnosu. Zákon používa výraz „výťažok,“ definovaný ako „rozdiel medzi stávkami hráčov a vyplatenými výhrami hráčom“ – v praxi teda v podstate ide o hrubý zisk.

Inštitút finančnej politiky zverejnil² podiel výťažku na vkladoch v prípade kurzových stávok. Z grafu je zrejmé, že výťažok má v posledných rokoch klesajúcu tendenciu, čo môže byť dôsledok rastúcej konkurencie (aj vplyvom online hrania, ktoré je kapitálovo menej náročné) ako aj snahy prilákať viac hráčov.

² <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financej-politiky/publikacie-ifp/manualy/26-rozsirovanie-vyborov-ii-hazard-dividendy-starobne-dochodky.html>

Druhým elementom je rozšírenie prevádzkovania hazardných hier aj do online sveta, ktoré je odlišné od prevádzkovania takýchto hier v reálnom svete.

Súhra týchto dvoch elementov má 2 dôležité implikácie:

1. Zákon z roku 2005 pracoval s predpokladom, že zdaňuje predovšetkým (ak nie výlučne) hazardné hry v reálnom svete, keďže hazard na internete bol rozvinutý v oveľa menšej miere. Stávkové kancelárie mali na pobočkových sieťach marže v priemere 20 - 24 %, a daň z obratu vo výške 6 % pre nich tak nebola deštruktívna. V roku 2019 však situácia už bola diametrálne odlišná, keď sa stávkové kancelárie presunuli primárne do online priestoru, v ktorom je výťažnosť (následkom vyššej konkurencie) výrazne nižšia - pri športových stávkach len približne 7 - 7,5 %. Pri 6 % dani z obratu tak prevádzkovateľovi ostalo na pokrytie svojich nákladov len približne 1 - 1,5 % z obratu. **Konceptuálna zmena na zdaňovanie zisku (miesto zdaňovania obratu) tak umožnilo prevádzkovateľom online hazardných hier byť konkurencieschopnými a zvýšila príjem štátu z daní z hazardu v nasledujúcich rokoch.**
2. Zvýšená konkurencieschopnosť prevádzkovateľov online hazardu nespočívala len v schopnosti vôbec prežiť (keďže im poskytla viac prostriedkov), ale aj v eliminácii odchodu hráčov k zahraničným prevádzkovateľom hazardných hier. Presun z reálneho sveta do online priestoru totiž umožnil hráčom prostredníctvom pár kliknutí zmeniť prevádzkovateľa hazardných hier, ak mu dovtedajší prevádzkovateľ nevedel poskytnúť vyhovujúce podmienky. Zvýšená konkurencieschopnosť prevádzkovateľov na slovenskom trhu tak znižuje pravdepodobnosť odchodu hráčov na zahraničné trhy.

Okrem zmeny zdaňovania priniesla zmena zákona peniaze do štátneho rozpočtu aj následkom zrušenia monopolu štátneho Tiposu na internetové hry v kasíne. Predajom licencií na prevádzkovanie online kasín vybral štát [33 miliónov eur](#) (február 2020).

1.2. Súčasný regulačný rámec

Nasledujúce sekcie popisujú regulačný rámec, ktorý je nastavený súčasnou legislatívou. Popisuje ktoré typy hazardných hier zákon pozná, systém licencií a ich udeľovania, súčasný systém zdaňovania a adresovanie hazardu v súčasnom programovom vyhlásení vlády.

1.2.1. Typy hazardu

Hazardnými hrami sú hry, pri ktorých hráč môže po úhrade vkladu a vložení stávky získať výhru, ak splní vopred stanovené podmienky. Výsledok takýchto hier zároveň musí byť úplne alebo čiastočne náhodný, pričom výsledok hry nesmie dopredu nikto vedieť a nesmie byť nikým ovplyvniteľný (celú definíciu hazardných hier poskytuje § 4 Zákona č. 30/2019 Z. z.)

Dve najtradičnejšie kritéria používané na klasifikáciu hazardných hier sú miesto prevádzkovania hry a systém hrania. V prvom prípade je základné rozdelenie na hazardné hry prevádzkované tradičným spôsobom („land-based gambling“) a na hry prevádzkované online. V súčasnosti už väčšina hier môže prebiehať tradičným spôsobom a aj online (napr. herne a kasína majú svoje virtuálne ekvivalenty; stávkovanie je možné nielen na pobočke stávkovej kancelárie ale aj online). Zákon rozumie ako online hazardné hry (v závislosti od typu hry) hry poskytované v tzv. „internetových kasínach“ a „internetových herniach.“

Pri použití druhého kritéria - systému hrania - sa hazardné hry rozdeľujú na 4 hlavné kategórie:

- **Lotériové hry** - ide napríklad o číselné lotérie (na tieto má aj v súčasnosti monopol Tipos), tomboly alebo bingo (spadá sem aj „charitatívna lotéria“)
- **Stolové hry** - ide najmä o ruletu, kartové hry a hry s kockami. Prevádzkované sú (okrem kartových hier) výlučne v kasínach

- **Stávkové hry** - ide najmä o totalizátor, kurzové stávky a dostihové stávky
- **Hazardné hry na technických zariadeniach** - ide najmä o hazardné hry na výherných prístrojoch a na termináloch videohier a na „technických zariadeniach obsluhovanými priamo hráčmi“; môže však ísť aj o hazardné hry na iných technických zariadeniach (ide o zariadenia, ktoré poskytujú „zábavnú, vedomostnú, zručnostnú hru alebo ich kombináciu, prípadne čiastočnú kombináciu týchto hier s hazardnými hrami“)

1.2.2. Prevádzkovanie hazardných hier

Prevádzkovateľ hazardných hier musí spĺňať isté požiadavky. Zákon ustanovuje nielen tzv. základné podmienky prevádzkovania hazardných hier³, ktoré platia pre všetkých prevádzkovateľov hazardných hier, ale aj špecifické podmienky podľa typu hazardných hier a miesta prevádzky (herňa, kasíno, online). Tieto špecifické požiadavky sa líšia podľa typu hazardnej hry, pričom špeciálne požiadavky platia pri prevádzkovaní internetových hazardných hier. Nasledujúce podsekcie sa venujú systému licencií a zdaňovaniu pri rôznych hazardných hrách.

1.2.3. Licencie

Na prevádzkovanie hazardných hier je potrebné mať licenciu, ktorá prevádzkovateľa oprávňuje k prevádzkovaniu istých typov hazardných hier. Na Slovensku sú dva hlavné typy licencií tzv. „všeobecná licencia“ a „individuálne licencie.“ Existuje 1 typ všeobecnej licencie a 16 druhov individuálnych licencií.

Všeobecná licencia je vydávaná ÚRHH, pričom táto licencia je vydávaná „pre vopred neurčený počet právnických osôb“ a na dobu neurčitú. Vo svojej podstate táto licencia umožňuje právnickým osobám so sídlom na Slovensku alebo v inom členskom štáte prevádzkovať na Slovensku vybrané typy hazardných hier (žrebovanie vecných lotérií, tomboly a kartové hry mimo kasína) za predpokladu, že spĺňajú zákonom stanovené podmienky prevádzkovania a podmienky uvedené vo všeobecnej licencií. Prevádzkovatelia hazardných hier, na ktoré sa vzťahuje všeobecná licencia, majú síce oznamovaciu povinnosť, o samotnú licenciu však žiadať nemusia.

V prípade individuálnych licencií je potrebné, aby prevádzkovateľ hazardných hier požiadal o jej udelenie, pričom žiadateľ musí spĺňať zákonom stanovené podmienky. Individuálne licencie sa zároveň udeľujú na dobu určitú, pričom táto sa pohybuje - v závislosti od typu hazardnej hry - medzi 2 a 10 rokmi. Prevádzkovatelia hazardných hier za individuálne licencie platia, pričom výška správnych poplatkov sa pohybuje medzi 500 eur (licencia na prevádzkovanie okamžitých lotérií) a 3 000 000 eur (napr. licencia na prevádzkovanie internetových hier v internetovom kasíne). Okrem uhradenia týchto poplatkov musí prevádzkovateľ disponovať určitým základným imanom, ktorého výška sa (v závislosti od typu hazardnej hry) pohybuje medzi 70 000 eur (bingo) a 1 700 000 eur (napríklad kurzové stávky v internetovej herni).

Prevádzkovatelia hazardných hier taktiež musia zložiť finančnú zábezpeku na účet ÚRHH - výška tejto zábezpeky sa (v závislosti od typu hazardnej hry) pohybuje od 16 500 eur pri prevádzke binga do 1 500 000 eur napríklad pri prevádzke kurzových stávok v herni, v prevádzkach a v internetovej herni. Finančná zábezpeka slúži na vysporiadanie prípadných záväzkov prevádzkovateľa (odvody, úroky z omeškanie, príspevok na financovanie ÚRHH, uložená pokuta, vyplatenie výhier hráčom).

Okrem splnenia podmienok ohľadom žiadateľa a naplnenia všetkých finančných povinností a požiadaviek, musia byť žiadosti o udelenie individuálnych licencií doplnené istými osobitnými náležitosťami.

³ Napríklad povinnosť mať v herni najmenej 15 a najviac 40 zariadení na prevádzkovanie hazardných hier alebo povinnosť neprevádzkovať hazardné hry (okrem internetových hazardných hier a číselnej lotérie) na Veľký platok, 24. a 25. decembra alebo v čase trvania štátneho smútku.

Tieto náležitosti sa líšia podľa typu hazardnej hry, vo všeobecnosti však ide o špecifikáciu a doloženie detailov o prevádzkovaní danej hry (napr. vzor žrebov, predmet a druh kurzovej stávky, adresu prevádzky, a pod.).

1.2.4. Zdaňovanie

V prípade, že žiadateľ o licenciu naplní všetky podmienky uvedené v predchádzajúcej sekcii, je mu udelená licencia na prevádzkovanie danej hazardnej hry. Prevádzkou hazardných hier vzniká prevádzkovateľom daňová („odvodová“) povinnosť. Pri platení daní z hazardných hier existujú 3 hlavné „premenné“:

- 1) Kto je príjemca dane
- 2) Z čoho je daň platená
- 3) Aká je výška dane

Odvody platené prevádzkovateľmi hazardných hier sú platené 3 príjemcom. Prvou z nich je štátny rozpočet, ÚRHH odvádza definovaný podiel odvodu z hazardných hier priamo do štátneho rozpočtu. Tieto dane majú následne byť využívané na vykonávanie všeobecne prospešných služieb (bližší popis týchto služieb v časti [Využitie odvodu na strane 28](#)). Druhým príjemcom sú obce, do ktorých taktiež smeruje istá časť daní, a ktoré rovnako ako štát majú tieto prostriedky využívať na vykonávanie všeobecne prospešných služieb. Posledným príjemcom je ÚRHH, ktorý je z časti financovaný aj z odvodov prevádzkovateľov hazardných hier.

Koncept zdaňovania (v zmysle „čo je zdaňované“) sa líši v závislosti od hazardnej hry. V súčasnosti môže byť zdaňovaná:

- Herná istina – ide o súčet stávok (obrat prevádzkovateľa hazardnej hry)
- Výťažok – ide o rozdiel medzi stávkami hráčov a vyplatenými výhrami hráčom (hrubý zisk prevádzkovateľa hazardnej hry)
- Poplatok – ide o sumu vyberanú prevádzkovateľom hazardnej hry v (internetovom) kasíne alebo (internetovej) herni od hráča za možnosť účasti na danej hre
- Provízia – ide o sumu vyberanú prevádzkovateľom hazardnej hry od hráča za možnosť účasti na danej hre; výraz „provízia“ je použitý v súvislosti s prevádzkovaním hazardných hier na technických zariadeniach⁴ a kurzových stávok v (internetovej) herni a v prevádzkach

Daň môže byť aj fixná. Fixná daň sa platí raz za kalendárny rok. Nasledujúca tabuľka (individuálne licencie s platením fixných daní + ceny licencií) poskytuje prehľad individuálnych licencií, pri ktorých sa platí fixná daň a ceny týchto licencií:

Tabuľka 1

Číslo licencie	Hazardné hry, ktoré licencia oprávňuje prevádzkovať	Daň	Cena licencie („správny poplatok“)
6	Hazardné hry na technických zariadeniach obsluhovaných priamo hráčmi v herni	4 000 eur do štátneho rozpočtu; 1 000 eur do obecného rozpočtu (1 kus)	50 000 eur
7	Hazardné hry na výherných prístrojoch v herni	4 000 eur do štátneho rozpočtu; 1 500 eur do obecného rozpočtu (1 kus)	
8	Hazardné hry na termináloch videohier v herni	4 700 eur do štátneho rozpočtu; 800 eur do obecného rozpočtu (1 kus)	
9	Hazardné hry na kvízomatoch v herni		

⁴ Konkrétne ide o hazardné hry na výherných prístrojoch, hazardné hry na termináloch videohier, hazardné hry na technických zariadeniach obsluhovaných priamo hráčmi a hazardné hry na iných technických zariadeniach v herni. Taktiež ide o internetové hry v internetovom kasíne.

V prípadoch, keď daň nie je fixná, závisí jej forma a výška od individuálnej licencie, ktorú prevádzkovateľ hazardných hier má. V niektorých prípadoch je totiž ten istý typ hazardnej hry zdanený dvomi rôznymi spôsobmi pri dvoch rôznych licenciách. Príkladom sú individuálne licencie číslo 5 a číslo 13⁵. Licencia číslo 5 oprávňuje prevádzkovateľa prevádzkovať kurzové stávky v herni a v prevádzkach. Licencia číslo 13 oprávňuje prevádzkovateľa prevádzkovať kurzové stávky v herni, v prevádzkach a v internetovej herni. Zatiaľ čo držiteľ licencie číslo 5 platí za prevádzkovanie kurzových stávok v herni a v prevádzkach daň vo výške 6 % z hernej istiny, držiteľ licencie číslo 13 platí za prevádzkovanie kurzových stávok v herni a v prevádzkach (a v internetovej herni) daň vo výške 22 % z výťažku.

Nasledujúca tabuľka (individuálne licencie (okrem licencií s fixnou daňou) + ceny licencií) zhrňa formu a výšku dane, ktorú prevádzkovateľ hazardnej hry platí pri jednotlivých licenciách (okrem licencií, pri ktorých prevádzkovateľ platí len fixnú daň – pozri *Tabuľku 1* vyššie), ako aj ceny jednotlivých licencií.

Tabuľka 2

Číslo licencie	Hazardné hry, ktoré individuálna licencia oprávňuje prevádzkovať	Výška a forma dane	Cena licencie („správny poplatok“)
1	Lotériové hry	→ Žrebové lotérie, tomboly: 15 % z hernej istiny → Okamžité lotérie: 20 % z hernej istiny → Bingo: 5% z hernej istiny	- Žrebové lotérie: 700 eur - Okamžité lotérie: 500 eur - Bingo: 4 000 eur
2	Štátna lotéria	→ Číselné lotérie: 20 % z hernej istiny → Špeciálne bingo: 4 % z hernej istiny	1 000 eur
3	Charitatívna lotéria	→ 3% z výťažku	1 000 eur
4	Stávkové hry, ktorými sú dostihové stávky alebo totalizátor	→ Totalizátor: 6 % z hernej istiny → Dostihové stávky: 1 % z hernej istiny	1 000 eur
5	Kurzové stávky v herni a v iných prevádzkach	→ 6 % z hernej istiny	100 000 eur
10	Hazardné hry v kasíne	→ Stolové hry a technické zariadenia obsluhované priamo hráčmi: 30 % z výťažku → Ostatné technické zariadenia: podľa licencií 7-9 (viď. tabuľka 1) → Ak hráči hrajú jeden proti druhému: 22 % z poplatku	250 000 eur
11	Hazardné hry v kasíne a internetové hry v internetovom kasíne	→ Stolové hry, technické zariadenia obsluhované priamo hráčmi, internetové hry: 22 % z výťažku → Ostatné technické zariadenia: podľa licencií 7-9 (viď. tabuľka 1) → Ak hráči hrajú jeden proti druhému: 22 % z poplatku	3 000 000 eur
12	Hazardné hry na výherných prístrojoch, hazardné hry na termináloch, videohier, hazardné hry na technických zariadeniach obsluhovaných priamo hráčmi, hazardné hry na kvízomatoch v herni a internetové hry v internetovom kasíne	→ Internetové hry: 22 % z výťažku → Technické zariadenia: podľa licencií 6-9 (viď. tabuľka 1) → Ak hráči hrajú jeden proti druhému: 22 % z poplatku	2 000 000 eur
13	Kurzové stávky v herni, v prevádzkach a v internetovej herni	→ 22 % z výťažku → Ak hráči hrajú jeden proti druhému: 22 % z provízie	3 000 000 eur
14	Kurzové stávky v internetovej herni	→ 22 % z výťažku → Ak hráči hrajú jeden proti druhému: 22 % z poplatku	3 000 000 eur
15	Internetové hry v internetovom kasíne	→ 22 % z výťažku → Ak hráči hrajú jeden proti druhému: 22 % z poplatku	3 000 000 eur

Okrem vyššie uvedených hazardných hier zákon berie na vedomie aj možnosť existencie iných hazardných hier, ktoré nešpecifikuje. V prípade takýchto hazardných hier platia pravidlá podľa tej hazardnej hry, ktorej charakteristické znaky sú najviac podobné.

1.3. Hazard v programovom vyhlásení súčasnej vlády

Oblasť hazardu je v [programovom vyhlásení](#) súčasnej vlády spomenutá relatívne stručne, napriek tomu však obsahuje niekoľko dôležitých bodov. Deklarovaný cieľ vlády je „zmierniť dopady hazardu na rodiny a sprísniť podmienky pre prevádzkovateľov hazardných hier natoľko, aby sa hazard prestal rozvíjať.“

⁵ Rozdiel medzi týmito licenciami je však aj v cene – licencia číslo 5 stojí 100 000 eur, zatiaľ čo licencia číslo 13 stojí 3 000 000 eur.

S týmto cieľom vo svojom programovom vyhlásení navrhuje:

1. Presadiť návrat zákona o hazardných hrách do podoby z roku 2011, aby umožnil obciam a mestám zakázať na svojom území výherné automaty aj bez petícií

V súčasnosti už obce a mestá môžu všeobecne záväzným nariadením zakázať umiestnenie herní a/alebo kasín na jej území. Tento krok už spravilo napríklad mesto Bratislava, kde už [nemôžu vznikáť](#) nové herne a kasína. Prevádzky, ktorým boli udelené licencie ešte pred prijatím tohto nariadenia, môžu pokračovať v činnosti do vypršania platnosti licencie (vo väčšine prípadov do roku 2023/2024). Umiestnenie výherných prístrojov je už v súčasnosti podľa § 14 ods. 2 možné len v herni alebo v kasíne.

2. Nastaviť regulácie tak, aby obce a mestá mohli ustanoviť maximálny počet herní, kasín a herných prístrojov na svojom území

Obmedziť počet herní a kasín v súčasnosti mestá a obce nemôžu (s výnimkou úplného zákazu herní a kasín na svojom území – vid'. bod 1).

3. Zaviesť reguláciu pre stávkové kancelárie

Zaradenie pobočiek stávkových kancelárií do procesu kontroly v Registri vylúčených osôb (dovtedy mali výnimku) od 1.1.2022 je už táto kontrola na základe zmeny zákona uplatňovaná

4. Presadiť zákaz otvárať herne a kasína v blízkosti vlakových a autobusových staníc

V súčasnosti už zákon ustanovuje zákaz umiestnenia herní v istých budovách, pričom obce môžu všeobecne záväzným nariadením zakázať aj umiestnenie herní v okruhu 500 metrov od vybraných budov. Zákon navyše obmedzuje umiestnenie herní na hotely, motely, penzióny, budovy pre obchod a služby, budovy pre kultúru a verejnú zábavu a bytové domy (v prípade písomného súhlasu nadpolovičnej väčšiny všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome).

Umiestnenie kasín je obmedzené na hotely, motely, penzióny, budovy pre obchod a služby, budovy pre kultúru a verejnú zábavu. Kasína je takisto zakázané umiestniť v rovnakých budovách, v ktorých je zakázané umiestnenie herní. V prípade kasín obce nemajú právomoc obmedziť ich umiestnenie v istom okruhu od žiadnych budov.

5. Obmedziť reklamu na hazard v printových, online a televíznych médiách či billboardoch

Reklama na hazard je rôznymi spôsobmi (aj keď v menšej miere) obmedzená už v súčasnosti. Okrem zákazu propagácie hazardu bez licencie ide napríklad o obmedzenie reklamy na kasína a herne (napr. zákaz reklamy upozorňujúcej na existenciu kasína alebo herne alebo reklamu nabádajúcej na účasť na hazardnej hre, ktorá môže byť prevádzkovaná len v kasíne alebo v herni v okruhu 200 metrov od kasína).

2. Ekonomická analýza činností herní a stávkových kanceláří

2.1. Celkové tržby

Medziročné porovnanie mesačných tržieb jasne indikuje nábeh online aktivít počas roku 2019 v sektore herní v dôsledku liberalizácie sektora. Vysoký rast tržieb po počiatocnom prepade počas prvého pandemického roka 2020 poukazuje na postupné preklopenie dopytu do online priestoru. Vývoj tržieb odráža ich sezónnosť, nakoľko najmä aktivita stávkujúcich kopíruje termíny športových súťaží a veľkých podujatí. Na druhej strane, pokles tržieb v úvode roka 2019 bol následkom uzavretia kamenných pobočiek z dôvodu pandemických opatrení.

Tabuľka 3

Medziročná zmena tržieb v mesiacoch roka	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	spolu
2019	106,2	107,5	114,8	110,9	115,2	91,5	95,1	99,1	94,3	100,3	97,2	97,5	102,1
2020	113	117,3	98,2	65,5	70,8	109,3	110,1	117,6	129,1	125,3	104,4	130,9	125,3
2021	66,1	61,3	77,7	116,5	123,2	97,8	90,3	83,9	86,4	89,2	102,2		

Zdroj: Štatistický úrad, Slovstat, Medziročná zmena, Vybrané trhové služby- činnosti herní a stávkových kanceláří

2.1.1. Vklady

Štatistický úrad nominálne hodnoty tržieb nezverejňuje z dôvodu malého počtu prevádzkovateľov hazardných hier⁶. Pomôcť si ale môžeme údajmi, ktoré v súvislosti s odvodom z hazardných hier eviduje ÚRHH. Do roku 2019 úrad evidoval prijaté vklady jednotlivých prevádzkovateľov:

Tabuľka 4

	2016	2017	2018	2019
Štátna lotéria	159 570 677	165 687 181	183 584 573	187 091 212
Stávkové hry/Kurzové stávky v herní, prevádzkach a i-herní	970 172 161	1 143 291 560	1 388 100 666	1 708 498 686
Hazardné hry na termináloch videohier v herní	1 590 421 869	1 728 814 606	1 799 164 261	1 553 668 177
Internetové hry v i-kasíne	217 332 259	222 556 919	223 164 627	262 923 294
Ostatné	515 655 775	522 363 276	438 796 970	412 642 727
Spolu v Eur	3 453 152 741	3 782 713 542	4 032 811 096	4 124 824 095

Zdroj: ÚRHH

Kým v roku 2017 došlo k nárastu objemu vkladov o takmer 10 %, v roku 2018 to bolo už len o 6,6 % a v roku 2019 o 2,2 %. Radikálny nárast vkladov zaznamenali stávkové spoločnosti, v krátkom období došlo k takmer zdvojnásobeniu objemu vkladov. Mierny nárast zaznamenali internetové hry v kasíne.

Pri posudzovaní týchto hodnôt si treba uvedomiť, čo znamená vklad a čo znamenajú uvedené objemy. Laická verejnosť a novinári majú tendenciu porovnávať objem vkladov s takými veličinami, ako napríklad výdavky na zdravotníctvo⁷. Takéto porovnanie je veľmi zavádzajúce.

Stačí si predstaviť človeka, ktorý sa rozhodne „zahazardovať“ so sumou 100 eur v online kasíne. Uskutoční stávku vo výške 100 eur v online výhernom automate alebo rulete. **Online kasína majú jednu z najvyšších**

⁶ Zverejňovanie štatistických údajov sa riadi pravidlom, že štatistické údaje nesmú umožniť zistiť parametre hospodárenia konkrétneho subjektu. K nezverejňovaniu údajov často dochádza napr. aj v energetike.

⁷ <https://dennikstandard.sk/30391/slovaci-vlani-dali-do-online-hazardu-miliardy/>

výherností, pohybuje sa od cca 95 % až po 97 %, preto štatisticky, náš modelový hráč si odnesie 95 eur. Nasledovne vloží 95 eur a odnesie si 90,2 eur. Aby hráč svojich 100 eur prehrál, musí postupne uskutočniť viac ako 85 stávk za viac ako 1900 eur, hoci jeho reálne prehrané peniaze budú stále len pôvodných 100 eur. Veľká časť hazardných hier je o reinvestovaní výhier, čo „nafukuje“ celkový objem vkladov. Na rozdiel od toho, ak napríklad postavíte nemocnicu za 100 mil. eur, tieto prostriedky nevzniknú reinvestovaním, investor musí zložiť celých 100 mil. eur⁸.

Od roku 2020 preto platí iná legislatíva výpočtu odvodu – ktorý sa vzťahuje k výťažku a nie k výške vkladov.

2.1.2. Výťažok

Výťažok predstavuje rozdiel medzi prijatými vkladmi/stávkami a vyplatenými výhrami. Takáto hodnota predstavuje v podstate hrubú pridanú hodnotu sektora. Objem prostriedkov, ktorý slúži na úhradu prevádzkových a investičných nákladov prevádzkovateľov, zaplataenie odvodu z HH a vyplatenie zisku vlastníkom. ÚRHH poskytol na vyžiadanie informácie o výťažku len za prvých desať mesiacov roku 2021. Ak by sme tieto hodnoty lineárne navýšili o dva mesiace, dosiahla by hodnota výťažku 835 mil. eur, pomerne významný nárast oproti roku 2020 (analýza údajov bola pripravovaná začiatkom roka 2022).

Tabuľka 5

Dosiahnutý výťažok	2020	2021 (10 mesiacov)	odhad 2021
Štátna lotéria	87 690 035	75 695 283	90 834 339
Stávkové hry/Kurzové stávky v herni, prevádzkach a i-herni	193 096 488	183 713 219	220 455 863
Hazardné hry na termináloch videohier v herni	273 676 518	184 274 167	221 129 000
Internetové hry v i-kasíne	96 303 380	141 383 944	169 660 733
Ostatné	72 835 954	111 582 596	133 899 115
Spolu	723 602 374	696 649 209	835 979 050

Zdroj: ÚRHH

O vzťahu vkladov a výťažku viac píšeme v časti [Projekcie/ Odvod z hazardných hier na strane 20](#).

2.2. Zamestnanosť

Zamestnanosť v sektore HSK (herne a stávkové kancelárie) mierne klesala od vrcholu v roku 2017, keď presiahla 8-tisíc zamestnancov⁹. Pokles zamestnanosti o 2-tisíc zamestnancov v roku 2020 urýchlil nástup reštrikčných opatrení v súvislosti s pandemiou COVID 19. Nezanedbateľný je aj efekt presunu aktivít do online priestoru. Na vrchole zamestnával sektor 0,35 % pracujúcej populácie, v roku 2020 to bolo už len 0,26 %.

⁸ V prípade verejnej správy, zvlášť zdravotníctva, je možné uvažovať o multiplikácii. Z 1 000 eur polohrubej mzdy vyplatenej v zdravotníctve sa 10 % prostredníctvom zdravotných odvodov vráti do zdravotníctva. Nepomer medzi 95 % a 10 % je však obrovský.

⁹ Zdroj: Štatistický úrad, Zamestnanosť podľa ekonomických činností (A88 domáci koncept, nu1057rs)

2.3. Mzdy

ŠÚ SR bohužiaľ nezverejňuje údaje o priemernej mzde vyplatennej v sektore HSK. Ak vychádzame z reportovaného počtu zamestnancov z vyššie uvedenej tabuľky a objemu vyplatených odmien v nasledujúcej tabuľke, tak priemerná mzda dosiahla 1 196 eur za rok 2020, čo zodpovedá priemernej mzde v hospodárstve.

Tabuľka 6

Objem vyplatených odmien, miezd a plátov zamestnancov v mil. eur	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Činnosti herní a stávkových kancelárií	62	68	75	80	91	98	99	91

Zdroj: ŠÚ SR, Odmeny, mzdy a platy zamestnancov podľa ekonomických činností A88 [nu1055rs]

2.4. Hlavní hráči

Prehľad o počte prevádzkovateľov v jednotlivých druhoch hazardných hier poskytuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 7

Počet prevádzkovateľov				
kód druhu HH	druh HH	2019	2020	2021
12	Lotériové hry / žrebové lotérie / vecné	20	20	17
14	Lotériové hry / okamžité lotérie	2	3	3
15	Lotériové hry / bingo	2	2	1
20	Štátna lotéria / číselné lotérie (Keno+Joker, Klub Keno, eKlub Keno, Loto+Joker, Euromilióny+Joker, Eurojackpot+Joker) v kamenných prevádzkach aj internetovej herni	1	1	1
30	Stolové hry / kartové hry, ruleta, kocky v kasíne	7	9	10
31	Stolové hry / jeden proti druhému v kasíne	3	8	8
32	Stolové hry / kartové hry mimo kasína	31	35	33
41	Stávkové hry / dostihové stávky v kamenných prevádzkach a internetovej herni	1	1	1
42	Stávkové hry / kurzové stávky v herni a prevádzkach	12	10	3
43	Stávkové hry / kurzové stávky v herni, prevádzkach a internetovej herni	1	4	6
50	Hazardné hry na výherných prístrojoch v herni	20	3	0
51	Hazardné hry na výherných prístrojoch v kasíne	8	9	10
60	Hazardné hry na termináloch videohier v herni	29	27	16
61	Hazardné hry na termináloch videohier v kasíne	1	1	4
70	Hazardné hry na technických zariadeniach obsluhovaných priamo hráčmi v herni	8	9	6
71	Hazardné hry na technických zariadeniach obsluhovaných priamo hráčmi len v kasíne	3	7	6
90	Internetové hry / bingo v i-kasíne	1	1	1
91	Internetové hry / okamžité lotérie v i-kasíne	1	1	1
92	Internetové hry / stolové hry (kartové, ruleta, kocky) v i-kasíne	7	12	6
93	Internetové hry na výherných prístrojoch v i-kasíne	4	10	5

Zdroj: ÚRHH

V roku 2019 pôsobilo na trhu 162 prevádzkovateľov, tento počet v roku 2020 dosiahol 173. V roku 2021 ale nastal výrazný prepád k hodnote 138. Vzhľadom na skutočnosť, že jeden prevádzkovateľ môže v rámci jednej licencie získať právo prevádzkovať viac hazardných hier, nie je možné jednoducho konštatovať, že na trhu dochádza k výraznejšej koncentrácii. Týka sa to predovšetkým stávkových hier, a počtu prevádzkovateľov hazardných hier na zariadeniach v herni.

V nasledujúcom prehľade uvedieme hlavných hráčov v jednotlivých segmentoch hazardných hier. Vybrali sme v nich spoločnosti, ktoré majú zaplatené licencie uvedené v prehľade ÚRHH (viac v časti Licencie na strane 18). Prezentované údaje boli získané z účtovných závierok zverejnených na portáli Finstat. Dominantnou časťou položky Dane a poplatky predstavuje práve odvod z hazardných hier, ale zahŕňa aj iné dane, ktoré firma platí, najmä licenčné poplatky ale aj napr. Daň z motorových vozidiel. Objem zaplatených daní a poplatkov pomerne verne reprezentuje trhové postavenie týchto subjektov v rámci ich trhového segmentu.

Tabuľka 8

Kurzové stávky v eur		2020	2019	2018	2017	2016
Niké	Dane a poplatky	29 483 646	38 937 605	33 076 305	27 575 588	24 319 828
	Daň z príjmov	3 420 142	3 200 064	2 759 281	2 774 392	2 070 972
Tipsport	Dane a poplatky	27 137 030	26 334 577	17 769 965	15 378 150	12 303 417
	Daň z príjmov	7 227 900	1 480 025	1 089 904	810 664	39 292
Fortuna	Dane a poplatky	23 163 269	34 197 239	29 394 694	23 197 884	19 876 670
	Daň z príjmov	4 939 832	2 620 030	2 691 322	2 782 737	1 760 815
Spolu	Dane a poplatky	79 783 945	99 469 421	80 240 964	66 151 622	56 499 915
	Daň z príjmov	15 587 874	7 300 119	6 540 507	6 367 793	3 871 079

Zdroj: Účtovné závierky, Finstat

Tabuľka 9

Lotérie v eur		2020	2019	2018	2017	2016
Tipos	Dane a poplatky	47 764 121	47 350 320	44 219 622	40 555 937	38 637 455
	Daň z príjmov	2 695 374	2 069 152	2 262 053	2 600 287	3 310 077

Zdroj: Účtovné závierky, Finstat

Tabuľka 10

Ostatný hazard v eur		2020	2019	2018	2017	2016
Olympic casinos	Dane a poplatky	1 914 203	2 876 981	3 080 647	3 222 006	3 038 621
	Daň z príjmov	254 040	-244	202 474	3 404	10 294
Synottip	Dane a poplatky	9 386 432	7 063 006	6 766 864	6 606 755	6 709 510
	Daň z príjmov	4 516	176 785	538 629	608 158	550 725
SlovakGames	Dane a poplatky	5 355 927	3 962 286	3 704 121	3 720 416	3 374 199
	Daň z príjmov	-20 072	34 036	800 101	635 306	42 997
DOXXbet	Dane a poplatky	7 410 502	2 993 396	1 710 435	794 549	484 225
	Daň z príjmov	35 317	102 988	3 213	52 599	-40 280
Slov-Matic	Dane a poplatky	11 503 671	12 658 925	12 750 525	12 704 072	11 387 682
	Daň z príjmov	-681 786	560 591	2 643 625	2 233 850	2 189 540
Ariola	Dane a poplatky	8 849 082	9 23 908	6 505 351	6 457 369	5 574 519
	Daň z príjmov	-616 603	-247 557	389 181	733 028	390 945
CBG	Dane a poplatky	9 510 136	11 401 979	11 365 310	11 465 931	10 554 155
	Daň z príjmov	53 092	-350 747	1 623 350	1 065 765	1 270 905
VIX	Dane a poplatky	6 514 244	6 215 046	5 751 725	5 551 776	5 052 717
	Daň z príjmov	-71 843	-78 456	314 559	639 519	713 716
Program®	Dane a poplatky	7 869 062	9 506 050	9 009 749	8 657 406	9 327 846
	Daň z príjmov			643 990	1 135 529	797 894
Spolu	Dane a poplatky	68 313 259	57 601 577	60 644 727	59 180 280	55 503 474
	Daň z príjmov	-1 043 339	197 396	7 159 122	7 107 158	5 926 736

Zdroj: Účtovné závierky, Finstat

Celková suma daní a poplatkov týchto subjektov dosiahla v roku 2020 hodnotu 196 mil. eur, čo predstavuje zhruba 85 % podielu zaplateného odvodu v danom roku.

2.5. Covid

Kamenné pobočky firiem prevádzkujúcich hazardné hry boli výrazne zasiahnuté núdzovými opatreniami.

Zo strany ÚRHH neboli poskytnuté žiadne prostriedky prevádzkovateľom, legislatívne bol akurát povolený odklad (nie úľava) úhrady odvodov. Odklad bol v roku 2020 povolený do konca decembra avšak s podmienkou úhrady aj alikvótnych úrokových nákladov (z pohľadu pravidiel štátnej pomoci získali prevádzkovatelia finančnú výhodu). Rovnaký odklad bol umožnený aj v roku 2021, pričom platilo, že úhradu splatnú do konca augusta bolo možné uhradiť až v decembri, opäť s úrokmi.

Nad rámec tohto opatrenia, pomoc sektoru poskytli aj nasledujúce ministerstvá. Ministerstvo hospodárstva v roku 2021 poskytlo 4,491 mil. eur na kompenzáciu nákladov spojených s nájomným. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR poskytlo zo svojich programov 19,38 mil. eur do 11/2021 v nasledujúcej štruktúre:

Tabuľka 11

	Opatrenie č. 1	Opatrenie č. 2	Opatrenie č. 3A	Opatrenie č. 3B	Opatrenie č. 4A	Opatrenie č. 4B
Počet podporených žiadateľov	75	35	49	69	1	1
Počet podporených zamestnancov, resp. SZČO	17 618	323	4 102	13 988	11	7
Suma na úhradu	10 841 692€	183 121 €	2 419 307 €	5 931 444 €	2 625 €	1 664 €

Zdroj: MPSVR SR

Dohromady tak sektor NACE 92 000 Činnosti herní a stávkových kancelárií - získal počas kovidovej pandémie 24 mil. eur.

2.6. Medzinárodné porovnanie

Celková suma výťažku, anglicky Gross Gaming Revenue, dosiahla na Slovensku zhruba 0,85 mld. eur za rok 2021. To predstavuje 0,86 % HDP, hodnota porovnateľná s Fínskom, Portugalskom či Španielskom. Lídrom je Grécko, kde výťažok z hazardných hier dosiahol 1,16 % HDP v roku 2016, nasleduje ho Taliansko s 1 %¹⁰. Na opačnom konci sú Poľsko 0,3 %, Holandsko 0,38 %, či Rakúsko 0,4 %. V kovidovom roku 2020 dosiahol výťažok v ČR 1,3 mld. eur. V nasledujúcej tabuľke je prehľad výnosov odvodov z hazardu vo vybraných krajinách. Pri týchto porovnaníach je potrebné nezabúdať na skutočnosť, že medzi krajinami sú rozdielne prístupy v tom, akú váhu udelia licenciám, a akým spôsobom o nej účtujú v jednotlivých rokoch (niektoré krajiny drahšie licencie na niekoľko rokov dopredu). Z porovnaní zároveň vyplýva, že medzi krajinami sú pomerne veľké rozdiely v tom, akú veľkú váhu prikladajú zdaňovaniu hazardných hier vo svojom daňovom mixe. S výnimkou Poľska, väčšina krajín dosahuje vyšší výnos zo zdaňovania výťažku, ako obratu.

Tabuľka 12

		Výnos 2019	Výnos 2020	Podiel výnosu na HDP 2019	Podiel výnosu na HDP 2020
Taliansko	Výťažok	10695,00	7271,00	0,60 %	0,44 %
Poľsko	Obrat	2319,00	2366,00	0,43 %	0,45 %
Dánsko	Výťažok	1297,50	1104,10	0,42 %	0,35 %
Grécko*	Výťažok	699,00	517,00	0,38 %	0,31 %
Slovensko	Mix	273,92	231,20	0,29 %	0,25 %
Španielsko	Výťažok	1361,00	820,00	0,11 %	0,07 %
Portugalsko	Obrat	221,22	218,34	0,10 %	0,11 %
Rakúsko	Obrat	386,74	355,88	0,10 %	0,09 %
Fínsko	Unknown	221,00	170,00	0,09 %	0,07 %
Nemecko	Obrat	2270,00	2260,00	0,07 %	0,07 %
Holandsko	Výťažok	415,00	181,00	0,05 %	0,02 %
Írsko	Obrat	109,62	83,06	0,03 %	0,02 %

*Zdanenie firmy Opap

Zdroj: Európska komisia¹¹

¹⁰ <https://www.statista.com/statistics/967875/gross-gambling-revenue-share-gdp-europe-by-country/>

¹¹ https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/economic-analysis-taxation/data-taxation_en

3. Zdaňovanie hazardu z pohľadu verejných financií

Odvod z hazardných hier je v rámci ekonomickej klasifikácie zaradený v kategórii Nedaňové príjmy (200), podkategória Iné nedaňové príjmy (290) a špecificky Ostatné príjmy štátu (292008). Odvod teda nie je považovaný za daň, i napriek tomu, že odvod s konkrétnou sadzbou spĺňa charakteristiky dane. V tej istej kategórii sú potom zaradené aj Príspevky prevádzkovateľa hazardnej hry (292023).

3.1. Význam odvodu z pohľadu verejných rozpočtov

V nasledujúcej tabuľke je zaznamenaný vývoj inkasovaného odvodu z hazardných hier:

Tabuľka 13

mil. eur (ESA 2010)	2016	2017	2018	2019	2020	2021 OS	2022 RVS	2023 RVS	2024 RVS
Odvod z hazardných hier	205	227	245	274	231	223	253	308	353
Celkové daňové príjmy	15 122	16 152	17 099	18 058	17 804	18 906	20 289	21 854	22 341
Podiel na daňových príjmoch	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,5 %	1,3 %	1,2 %	1,2 %	1,4 %	1,6 %
Celkové príjmy štátu	32 483	34 109	36 313	38 720	38 754	40 813	44 174	47 690	47 676
Podiel na celkových príjmoch štátu	0,63 %	0,66 %	0,68 %	0,71 %	0,60 %	0,55 %	0,57 %	0,65 %	0,74 %

Zdroj: Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 – 2024, Fiškálne indikátory december 2021

Celkový objem odvodu v období 2006 – 2019 kontinuálne rástol, pričom rástol aj podiel tohto odvodu na celkových príjmoch. Samotný odvod nepredstavuje kľúčovú položku pre financovanie štátneho rozpočtu, predstavuje zhruba výnos 1 % sadzby DPH. Je porovnateľný s objemom výdavkov Ministerstva kultúry SR.

Prevádzkovatelia hazardných hier platia odvody do štátneho rozpočtu a do rozpočtu obcí. Nasledujúca tabuľka ilustruje podiel, ktorý obce získavajú z vybratej sumy¹².

Tabuľka 14

Aktuálna metodika, v tis. eur	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*	2023*	2024*
Odvod z hazardných hier	204 790	226 606	245 362	273 918	231 196	223 004	252 687	308 206	352 982
- z toho príjmy štátneho rozpočtu	186 616	208 178	224 374	248 923	212 590	208 515	236 140	287 423	331 597
- z toho príjmy obcí	18 174	18 428	20 988	24 995	18 606	14 489	16 547	20 783	21 385
Podiel obcí na výnosoch	8,9 %	8,1 %	8,6 %	9,1 %	8,0 %	6,5 %	6,5 %	6,7 %	6,1 %

*odhad

Zdroj: Ministerstvo financií SR, nedane_web.xlsx 2021

Z prehľadu vidieť, že výnos obcí dosahoval v uvedenom období v priemere 8,7 % celkového odvodu. S touto hodnotou (vzhľadom na predpokladaný koniec kovidových obmedzení) budeme pracovať pri prognóze tohto odvodu do budúcnosti.

Vzhľadom na zásadné zmeny v legislatíve, ku ktorej došlo počas roku 2019 a kovidovú pandémiu v rokoch 2020 – 2021, je vhodné sa na výnos odvodu z hazardných hier pozerať v dvoch obdobiach.

12 Aktuálna metodika zohľadňuje obdobie, za ktoré odvodová povinnosť vznikla, nie dátum, kedy bol odvod uhradený.

Údaje, ktoré poskytol ÚRHH o príjmoch štátneho rozpočtu sú v hotovostnej metodike, ktorá platby priraduje k obdobiu, v ktorom boli inkasované. Preto hodnoty v nasledujúcej tabuľke sú mierne odlišné od hodnôt v predchádzajúcej tabuľke.

Z tabuľky je evidentný silný medziročný rast zaplatených odvodov, ktorý prevyšuje v každom roku či už infláciu (rast spotreby domácností), ako aj rast priemernej mzdy (príjmy stávkujúcich).

Tabuľka 15

	Rok	v tis. eur	Medziročný rast
Odvod z hazardných hier spolu (len štátny rozpočet)	2016	185 483	-
	2017	206 092	11,1 %
	2018	224 209	8,8 %
	2019	247 485	10,4 %

Zdroj: ÚRHH, údaje poskytnuté úradom

V tomto období pochádzali výnosy odvodu z nasledujúcich kategórií hazardných hier:

Tabuľka 16

	2016	2017	2018	2019	Výnos v eur 2019
Kurzové stávky	29 %	31 %	34 %	38 %	93 280 959
Číselné lotérie	17 %	16 %	16 %	15 %	37 418 242
Videolotérie	40 %	40 %	39 %	39 %	97 073 800
Výherné prístroje	6 %	6 %	3 %	1 %	2 482 229
Ostatné	8 %	8 %	7 %	7 %	19 712 326

Zdroj: ÚRHH, údaje poskytnuté úradom

V období 2016 - 2019 je viditeľný nárast podielu kurzových stávok a naopak, radikálny pokles výnosu odvodu z tradičných výherných prístrojov.

Zmena spôsobu zdaňovania ale hlavne pandémia výrazne zamiešali štruktúrou uhradeného odvodu z hazardných hier. Stúpla popularita lotériových hier, no ani radikálny nárast online stávkových hier nedokázal kompenzovať pokles stávkovania v kamenných pobočkách. Prekvapujúci je minimálny pokles výnosu z terminálov videohier, ktorý je spôsobený najmä spôsobom platby, keď odvod nie je platený ako podiel na výťažku ale paušálnym poplatkom. Výraznejšiemu poklesu v celkovom výnose odvodu zabránil výrazný nárast odvodu z internetových kasín.

Tabuľka 17

	2020		2021	
	Výnos v eur	Podiel na výnosoch	Výnos v eur	Podiel na výnosoch
Štátna lotéria / číselné lotérie	36 141 873	17 %	37 213 803	17 %
Ostatné lotériové hry:	4 368 730	2 %	10 976 221	5 %
Stávkové hry / kurzové stávky v herni a prevádzkach	45 109 945	21 %	4 416 419	2 %
Stávkové hry / kurzové stávky v herni, prevádzkach a internetovej herni	18 858 249	9 %	49 756 359	23 %
Hazardné hry na výherných prístrojoch spolu:	4 809 804	2 %	6 268 296	3 %
Hazardné hry na termináloch videohier spolu:	79 860 231	38 %	71 387 972	32 %
Internetové hry v i-kasíne	18 596 200	9 %	37 612 780	17 %
Ostatné	2 880 575	1,4 %	2 499 418	1,1 %
SPOLU	210 625 607		220 131 269	

Zdroj: ÚRHH

Ak porovnáme výnos z odvodu s dosiahnutým výťažkom v danom roku (viď [tabuľka Výťažok v časti Tržby na strane 12](#)), v roku 2020 táto hodnota predstavovala 29,1 %, podiel zaplateného odvodu na dopočítanej hodnote výťažku za rok 2021 dosahuje 26,3 %¹³.

3.2. Licencie

Platby za licencie predstavujú nezanedbateľný príjem štátu. Predstavujú dodatočný spôsob zdanenia subjektov podnikajúcich v tomto odvetví. Ministerstvo financií rozpočtovalo (v hotovostnej metodike) v súvislosti s novým zákonom o hazardných hrách príjmy z licencií v kapitole Všeobecná pokladničná správa v roku 2019 59 mil. eur, v roku 2020 16 mil. eur a v roku 2021 0 eur¹⁴.

V akruálnej metodike ESA 2010 (zohľadňuje časovú príslušnosť jednotlivých príjmov, nie dátum zaúčtovania) sa pri predkladaní zákona počítalo v roku s príjmami v roku 2019 9,89 mil. eur, v roku 2020 11,49 mil. eur a v roku 2021 5,4 mil. eur¹⁵.

Skutočné plnenie príjmov bolo odlišné. Ministerstvo financií SR predložilo nasledujúci prehľad hotovostného plnenia a jeho úpravy na akruálnu metodiku. V roku 2019 príjmy rozpočtu dosiahli 31 mil. eur, v roku 2020 10 mil. eur.

Tabuľka 18

Názov spoločnosti	Platnosť licencie na (počet rokov)	Licencia platná od	Správny poplatok Rok	Suma	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Program® spol. s r.o., Trenčín	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
VIX s.r.o., Žilina	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
CBG, s.r.o., Bratislava	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
Ariola s.r.o., Poprad	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
SLOV-MATIC, s.r.o., Bratislava	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
DOXXbet, s.r.o., Žilina	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
Slovak Games, s.r.o., Bratislava	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
SYNOT TIP, a.s., Poprad - Matejovce	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
Perix, spol. s r.o., Bratislava	5	2019	2019	2 000 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000							
NIKÉ spol. s r.o., Bratislava	5+5 (opcia)	2020	2019	5 000 000	0	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
FORTUNA SK a.s., Bratislava	5+5 (opcia)	2020	2019	5 000 000	0	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
TIPSPORT SK, a.s., Žilina	5+5 (opcia)	2020	2020	5 000 000	0	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Olympic casino Slovakia, s.r.o.	5+5 (opcia)	2020	2019	3 000 000	0	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
TIPOS, národná loterijná spoločnosť, a.s., Bratislava	10	2021	2020	5 000 000	0	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Príjmy štátneho rozpočtu (cash)					31 000 000	10 000 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Modifikujúci faktor					-27 400 000	-4 600 000	5 900 000	5 900 000	5 900 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000
Príjmy štátneho rozpočtu (ESA2010)					3 600 000	5 400 000	5 900 000	5 900 000	5 900 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	500 000

Zdroj: Ministerstvo financií SR, január 2022

13 Ide o ilustratívny prepočet, napríklad v prípade štátnych lotérií sa odvod platí z hracej istiny, nie z výťažku.

14 Vládny návrh zákona o hazardných hrách [Dokumenty](#) : [Parlamentné tlač](#) : [Parlamentná tlač 1136](#) - Národná rada Slovenskej republiky (nrsk)

15 Informácie od ÚRHH, EKRK221004 Ostatné administratívne poplatky.

Z tabuľky je zrejmé, že hotovostné príjmy z licencií boli zúčtované v rokoch 2019 a 2020. Tieto príjmy sú v metodike ESA 2010 (posledný riadok) rozpočítané do celého obdobia platnosti licencie. Ak nepríde nový hráč na trh, dodatočné príjmy znižujúce deficit verejných financií nevzniknú.

Odlíšne údaje vyplývajú z podkladov, ktoré poskytla Slovenská pošta, ako aj Úrad pre reguláciu hazardných hier. Porovnanie hodnôt ilustruje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 19

	1-5M 2019	6-12M2019	2020	2021	Spolu
Prijaté poplatky podľa ÚRHH	-	33 073 100	8 145 700	9 728 720	50 947 520
Prijaté poplatky podľa Slovenskej pošty (uhradené kolkky)	4 047 150	33 172 000	18 266 785	-	51 438 785
Prijaté poplatky podľa MF SR (stav k júlu 2021)	-	31 000 000	10 000 000	0	41 000 000

Zdroj: Slovenská pošta, ÚRHH

Pre účely výpočtu fiškálnej pozície sektora, vo vzťahu k hotovostným príjmom verejných rozpočtov, budeme za roky 2019 – 2021 vychádzať z hodnoty licenčných príjmov ÚRHH vrátane príjmov MF SR z prvej polovice roka 2019 4 mil. eur, tzn. sumy 55 mil. eur.

3.3. Daň z príjmov

Na základe údajov z účtovných závierok na Finstat uvádzame prehľad zaplatenej dane z príjmov podľa základných skupín hazardných hier. Z prehľadu je zrejmý rastúci trend zaplatenej dane do roku 2018. V roku 2019 došlo k poklesu dane zaplatenej firmami v skupine ostatný hazard (kasína, automaty, videoterminály a pod.) V roku 2020 výrazne stúpila daňová povinnosť firmám v kategórii Kurzové stávky, čo pravdepodobne súvisí s nástupom online hrania ako aj spustenia internetových kasín. V roku 2019 predstavovala zaplatená daň z príjmov 0,35 % celkovej dane z príjmov zaplatenej firmami. V roku 2018 to bolo 0,6 %.

Tabuľka 20

Daň z príjmov	2020	2019	2018	2017	2016
Prevádzkovatelia kurzových stávk a online hier (Niké, Fortuna, Tipsport)	15 587 874	7 300 119	6 540 507	6 367 793	3 871 079
Lotérie (Tipos)	2 695 374	2 069 152	2 262 053	2 600 287	3 310 077
Ostatný hazard	- 1 043 339	197 396	7 159 122	7 107 158	5 926 736
SPOLU	17 239 909	9 566 667	15 961 682	16 075 238	13 107 892

Zdroj: Účtovné závierky Finstat

Z tabuľky vyplýva, že od roku 2019 platia dominantnú časť dane z príjmov hlavne tri spoločnosti poskytujúce najmä kurzové stávky. Ak tieto dane spojíme s odvedenými poplatkami a samotným odvodom z hazardných hier a porovnáme tieto hodnoty so ziskom po zdanení, zistíme, že štát z ich aktivít získava výrazne viac prostriedkov ako akcionári. Rozdielne hodnoty troch firiem môžu vyplývať z rozdielnej obchodnej stratégie, ako aj rozdielnej nákladovej štruktúry (synergií) v rámci ich skupiny.

Tabuľka 21

Pomer zaplatených daní a poplatkov na zisku spoločnosti po zdanení	2020	2019	2018	2017	2016
Niké	2,7	3,7	3,6	3,0	3,8
Fortuna	1,7	3,8	3,3	2,6	3,7
Tipsport	1,3	5,1	4,7	5,4	-347,5

Zdroj: Účtovné závierky Finstat

3.4. Projekcie

3.4.1. Licencie

Projekcia licencií vychádza z reality, tzn. zo skutočnosti, že licencie na nasledujúce roky už boli zaplatené. Objem licencií zaplatených jednotlivými firmami ilustruje vyššie uvedená tabuľka, poskytnutá MFSR, z ktorej vyplýva, že licencie aktívnych spoločností sú uhradené do konca roku 2023 pričom licencie stávkových kancelárií do roku 2029. Z pohľadu metodiky ESA2010 budú tieto príjmy nabiehať aj v nasledujúcich rokoch.

3.4.2. Odvod z hazardných hier

Samotný úrad projektuje príjmy z odvodu nasledovne:

Tabuľka 22

Príjmy ÚRHH		2020	2021	2022	2023	2024
292008	Z odvodu z hazardných hier a iných podobných hier	210 625 606	200 000 000	200 000 000	200 000 000	200 000 000
292023	Z príspevkov poskytovateľa hazardnej hry	5 037 315	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000
222003	Pokuty a penále za porušenie predpisov	235 793	250 000	220 000	200 000	180 000

Zdroj: ÚRHH

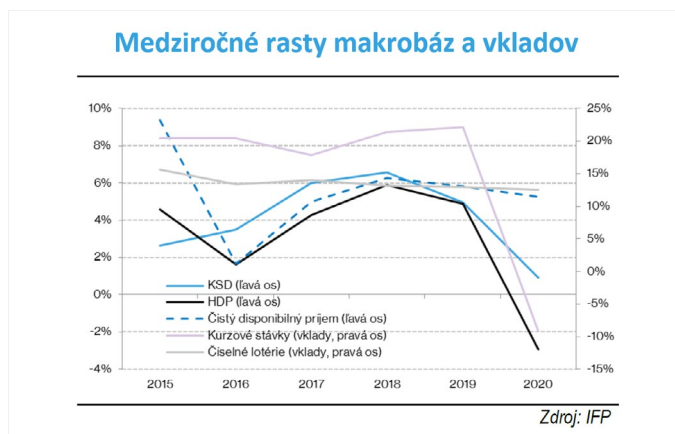
Prognóza je prekvapujúco konzervatívna, a to aj vtedy, ak zohľadníme skutočnosť, že nezahŕňa časť odvodu, ktorá je príjmom obcí. Hoci ešte nepoznáme hodnotu odvodu za mesiac december, ak by sme použili hodnotu inkasa v januári 2021, dostaneme sa na hodnotu 226,767 mil. eur.

Celkový výnos odvodu prognózuje aj Inštitút finančnej politiky pri Ministerstve financií SR, ktorý zverejnil dokument¹⁶ popisujúci predpoklady, na základe ktorých modeluje budúce výnosy odvodu z hazardných hier.

Dôležité faktory prognózy sú:

- Hazardné hry sú špecifickým statkom, ktorý v čase stabilne rastie s minimálnym vplyvom ekonomického cyklu
- V posledných 5 rokoch však rast objemu vkladov mohol ovplyvniť aj rast počtu hráčov
- Bližšie štatistiky o štruktúre hráčov a ich vývoji v čase však nie sú k dispozícii
- Stabilné rasty vkladov pri stabilnom výťažku (vhodne neodpovedajú žiadnej dostupnej makrobáze (Graf 5 nižšie).
- Od druhej polovice roku 2020 najväčší prevádzkovatelia, ktorí tvoria cca 93 % trhu, platia odvod ako % z výťažku.

Z nižšie uvedeného grafu je zrejmé, že napríklad v období 2017 – 2019 kurzové stávky rástli, ale tempo rastu konečnej spotreby domácností klesalo.

16 <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/manualy/26-rozsirovanie-vyborov-ii-hazard-dividendy-starobne-dochodky.html>

To potvrdzuje vyššie spomenuté tvrdenie, že nové produkty prilákali hráčov, ale to zároveň zásadne komplikuje prognózovanie výberu v nasledujúcom období. Kým elasticita vkladov číselných lotérií naznačuje rovnomerný rast s rastom spotreby domácností, elasticita objemu kurzových stávk bola v uplynulom období výrazne vyššia (4,86), čo bolo spojené s rozvojom online a mobilného stávkovania a tieto silné nárasty sa nemusia zopakovať. IFP rast budúcich vkladov kalkuluje ako súčin rastu konečnej spotreby domácností a elasticity, pri ktorej však IFP predpokladá spomalenie v nasledujúcich rokoch. Keďže sa podľa súčasných pravidiel platí odvod z výťažku, dôležité je poznať podiel výťažku na vkladoch. IFP vo svojom dokumente zverejnilo vývoj výťažku ako podielu na vkladoch kurzový stávk.

Výťažok klesol z 14 % v roku 2014 na 12,5 % v roku 2020. Pokles výťažku znamená, že hráči získavajú vyšší podiel vkladov na výhrach a naopak, hrubý zisk stávkových kancelárií klesá. To naznačuje, že jedným z dôvodov rastu objemu vkladov bola aj vyššia atraktivita hrania, vyššia šanca na výhru. Taký vývoj je typický pre trh, v ktorom sa buď poskytovatelia služieb snažia získať vyšší trhový podiel, alebo dochádza k silnému konkurenčnému boju. Modelovanie budúcich výnosov odvodov je tak komplikované kvôli odhadu objemu vkladov (budú naďalej silno rásť?) aj kvôli klesajúcemu podielu výťažku (bude rásť báza pre výpočet odvodu?). Do toho ešte vstupuje neistota ohľadom dlhodobých dopadov kovidovej pandémie. Prognózovanie budúcich výnosov tejto časti odvodu je tak do značnej miery lotériou. IFP predpokladá rast odvodu v nasledujúcich rokoch, v súlade s (inflačným) rastom spotreby domácností a pokračujúceho rastu najmä záujmu o kurzové stávky a hranie v online kasínach:

Tabuľka 23

mil. eur (ESA 2010)	2016	2017	2018	2019	2020	2021 OS	2022 RVS	2023 RVS	2024 RVS
Odvod z hazardných hier	205	227	245	274	231	237	254	285	307

Zdroj: Daňové prognózy MF SR, február 2022

3.5. Medzinárodné porovnanie daňového zaťaženia

Krajiny pristupujú k daňovému zaťaženiu hazardu rôzne a to aj čo sa týka výšky sadzieb, aj predmetu zdanenia. Z porovnania vyplýva, že len 6 krajín v prípade kurzových stávk zdaňuje vklady plus Bulharsko, ktoré zdaňuje výťažok v prípade online stávk a vklady v prípade stávkovania v kamenných pobočkách. Tri štvrtiny krajín EÚ zdaňuje výťažok. Zdaňovanie výťažku dominuje aj v prípade kasín. Sadzby, ktoré sú uplatňované na Slovensku sú v prípade kurzových stávk nadpriemerné. Sadzby v prípade kasín sú mierne pod priemerom EÚ. Chýbajúce údaje pre niektoré krajiny sú dôsledkom toho, že niektoré štáty dražia licencie na poskytovanie hazardných hier a daň z hazardu je obsiahnutá vo vydraženej cene, preto nie je možné určiť sadzbu.

Tabuľka 24

	KURZOVÉ STÁVKY				KASÍNO			
	ONLINE		LANBASED		ONLINE		LANBASED	
	Výťažok	Obrat	Výťažok	Obrat	Výťažok	Obrat	Výťažok	Obrat
Česko	23 %		23 %		35 %		35 %	
Slovensko	22 %		22 %		22 %		22 %	
Rakúsko		2 %		2 %	40 %		30 %	
Belgicko	11 %		15 %		11 %		33 %	
Bulharsko	20 %			15 %	20 %			
Chorvátsko		5 %		5 %	15 %		15 %	
Cyprus	13 %		13 %				15 %	
Dánsko	28 %		28 %		28 %		45 %	
Estónsko	5 %		5 %		5 %			
Fínsko								
Francúzsko	55 %		41 %					
Nemecko		5,3 %		5 %				20 %
Grécko	35 %				35 %		20 %	
Maďarsko	15 %		20 %		30 %		30 %	
Írsko		2 %		2 %				
Taliansko	24 %		20 %		24 %			8,6 %
Lotyšsko	10 %		15 %		10 %			
Litva	13 %		18 %		13 %			
Holandsko	30,1 %		30,1 %		30,1 %		30,1 %	
Poľsko		12 %		12 %	50 %		50 %	
Portugalsko		8 %		11,2 %	25 %			
Rumunsko	16 %		16 %		16 %			
Slovinsko	5 %		5 %		18 %		18 %	
Švédsko	18 %		18 %		18 %		18 %	
Španielsko	20 %		10 %		20 %			
Veľká Británia	21 %		15 %		21 %			
Malta	5 %		5 %		5 %		5 %	
PRIEMER	19,46 %	5,72 %	17,73 %	7,46 %	22,32 %		26,15 %	14,30 %

Zdroj: Autor

4. 100 mil. eur a fenomén online hazardných hier

V roku 2022 sa slovenské verejné financie ocitli v najväčšej kríze v histórii. Všetky hodnoty sú na rekordných úrovniach. Najvyšší dlh v histórii, dlhodobo vysoký deficit, rekordné hodnoty dlhodobej (ne)udržateľnosti verejných financií. Za dverami masívne starnutie populácie, neriešené zdravotníctvo. Nie je to hospodárskou krízou, a pandémia zas tak drahá nebola, veď daňové príjmy utešene rastú. Medzi rokmi 2019 a prognózou na rok 2022 vzrastie DPH o 17 % , daň z príjmov o 15 % a odvody o 12 %.

Problémom je výdavková strana rozpočtu, ktorá za posledných 5 rokov narástla o 12 mld. eur, takmer jednu tretinu. Ani neustály rast daňových príjmov rozpočet nezachránil, výsledkom je deficit verejných financií 5 mld. eur v roku 2022. To je suma vyššia ako objem zdravotných odvodov so sadzbou 14 %, ktorú platia všetci pracujúci z príjmu.

Vzhľadom na katastrofálnu (ne)udržateľnosť bilancie verejných financií by mala nastúpiť ozdravná kúra, ktorá sa na jednu stranu zameria predovšetkým na úspory vo výdavkoch, keďže celkové daňové zaťaženie domácnosti dnes presahuje 50 %.

Paradoxne, na Slovensku žiadny zásadný plán na konsolidáciu predstavený nebol. Nežiada to od nás ani Európska komisia, a svojimi nákupmi deficitné hospodárenie podporuje Európska centrálna banka. A tak bol predstavený úplne iný plán, ktorý v tejto rozpočtovej situácii nemá obdobu.

4.1. Sociálny balíček za miliardu eur

Ten paradoxne nepredstavil minister práce, keďže je to agenda jeho ministerstva, ale paradoxne minister financií. Keďže bazálna politická zodpovednosť káže predložiť zdroje, ktorými majú byť zvýšené výdavky financované, predložil minister nasledujúci prehľad.

DAŇOVÁ REVOLÚCIA		PODPORA RODINY ZDROJE FINANCOVANIA	
PLNÍ SNY		Zníženie výdavkov na zbrojenie	200 mil.
		Paušálna daň 29% (služby deťom a rekr. bonus)	293 mil.
		Menej zamestnancov verejnej správy o 2%	180 mil.
		Vyšší odvod z hazardu	100 mil.
		Milionárska daň 0,1% ročne z majetku nad 1 mil.	20 mil.
		Obmedzenie zisku zdravotných poisťovní	20 mil.
		Nižší rast podielových daní	200 mil.
		Vyššia efektívnosť štátnych podnikov	50 mil.
		Zrušenie poisťiek štátneho majetku	50 mil.
		Dynamické efekty z vyššej podpory rodiny	150 mil.

Zdroj: Ministerstvo financií SR¹⁷

V tejto analýze nebudeme komentovať reálnosť výdavkových úspor, zaujímajú nás daňové zmeny. Zavedenie milionárskej dane (hoci jednu už máme) s výnosom 20 mil. eur a zvýšenie odvodov z hazardu (100 mil. eur). Obe dane cieľia na „hriech“. Jánošíkovská daňová politika je súčasťou slovenskej politickej

17 <https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/predstavili-sme-danovu-revoluciu.html>

výbavy, vlastníctvo väčšieho majetku (aj keď legálne nadobudnutého) je považované za niečo nevhodné. Rovnako účasť na hazardných hrách je vo verejnom priestore prezentovaná za niečo nevhodné, nežiadúce.

Z predpokladanej sumy výberu je ale jasné, kto je väčší vinník. Odvod z hazardných hier dosiahol v roku 2020 231 mil. eur, minister financií by chcel zvýšiť zaťaženie hazardu o 40 % viac.

Prevádzkovatelia hazardných hier odvedli v roku 2020 na dani z príjmov 17mil. eur. Ich daňový základ teda dosahoval zhruba 80 mil. eur. Predstava, že tie isté firmy odvedú o 100 mil. eur viac, je veľmi nereálna. Zo stratou nikto podnikateľ nechce, čo by znamenalo pokles výťažku, odliv hráčov na zahraničné portály, a samozrejme pokles výnosov štátu. Vidíme to na Poľsku, kde vysoké zdanenie znamená neatraktívne produkty a relatívne nižší hrubý zisk (výťažok). Vyvoláva to potom prirodzene otázku, ako vážne to minister financií s financovaním miliardového sociálneho balíčku myslí.

Takýto veľký skok v zdanení sa vidí len zriedka a je ťažko ekonomicky obhájiteľný. Vzbudzuje otázky, či je cieľom 40 % rastu odvodu zvýšiť zdroje štátnej kasy, alebo skôr eliminovať samotný sektor.

4.2. Online hazardné hry

Hazardné hry sú staré tak, ako ľudské civilizácie. Dobre zdokumentované sú už z čias starovekej Mezopotámie. Časť populácie bude vždy priťahovaná možnosťou výhry, vzrušením a napätím, ktoré je nevyhnutnou súčasťou rizika straty. Historicky panovníci a štáty hazard rôznymi spôsobmi zakazovali, ale ten si vždy našiel svoje miesto v nelegálnej sfére ekonomiky. Ukázalo sa, že kontrolovaná legalizácia hazardu je pre moderné štáty výhodnejšia, či už kvôli kontrole negatívnych externalít (kriminalita), ale aj kvôli možnosti efektívneho zdaňovania tejto činnosti.

Až donedávna sa hazard odohrával v kamenných pobočkách, či už to boli kasína, alebo stávkové kancelárie. To znamenalo, že obce, aj zdaňujúci štát mal prehľad o mieste hazardu aj o prevádzkovateľovi. A práve z pohľadu prevádzkovateľov to znamenalo, že ich konkurencia bola geograficky limitovaná, väčšina hráčov nie je ochotná za hraním cestovať za hranice mesta, okresu. Prevádzkovatelia mohli poskytovať služby s vyššími maržami.

Nástup internetu a mobilných technológií tento svet zásadne zmenili. Zmizli kapitálové náklady na zdĺhavú výstavbu kamenných pobočiek, potreba tisícok zamestnancov, výrazne klesli marketingové náklady. Hráči môžu využívať produkty poskytovateľov z celého sveta. Z toho vyplývajú dva základné faktory:

- 1) Vysoká konkurencia medzi poskytovateľmi
- 2) Riziko vo výbere odvodu pre štát

Vytvoriť mobilnú aplikáciu a poskytovať online hry alebo online kurzové stávky trvá omnoho kratšie, ako vybudovať zložitú a nákladnú sieť pobočiek. Licencie na stávkové hry tak už na Slovensku vlastní 14 spoločností.

Preložiť mobilnú aplikáciu do cudzieho jazyka teraz trvá rádovo dni. Poskytovateľ hazardných hier môže ľahko vstúpiť na nové trhy za predpokladu, že zaplatil licenčný poplatok. Presadí sa na trhu, ak ponúkne atraktívne podmienky, to znamená výhodnejšie kurzy, či vyššiu šancu výhry. Lenže internet je dynamické prostredie, ktoré moderné demokratické štáty (zatiaľ) prísne necenzurujú. Na trh sa tak ľahko dostávajú nelegálni poskytovatelia. Ako ilustrujeme v tabuľke [v časti Daň z príjmov na strane 19](#), poskytovatelia kurzových stávok platia priemerne 2 - 5-násobok čistého zisku po zdanení na poplatkoch a daniach. Nelegálny poskytovateľ tieto náklady nenesie, preto pochopiteľne, môže poskytovať výhodnejšie kurzy a vyššiu šancu výhry. A zároveň, prostredníctvom VPN sa hráč ľahko pripojí na zahraničné portály. Hoci štát môže a na základe zákona v spolupráci s bankami blokuje stránky nelegálnych poskytovateľov a vytvára Register zakázaných ponúk, deje sa tak vždy len ako reakcia. Ušlý odvod nedokáže vymôcť.

Konkurencia legálnych a nelegálnych poskytovateľov sa premieta do poklesu hrubého zisku týchto prevádzkovateľov. Dokumentuje to analýza IFP, keď podiel výťažku za posledné 4 roky klesol z 14 % na 12,5 % a tento podiel bude pod vplyvom konkurencie ďalej klesať. Ešte väčší dopad má tento vývoj na online hry (internetové kasíno), kde sa výťažok pohybuje okolo 4 %. Ak by chcela slovenská firma zvýšiť výťažok (svoj hrubý zisk), musela by znížiť atraktivitu stávok, znížiť šancu hráčov na výhru. Hráči by, pochopiteľne, hľadali alternatívnych poskytovateľov, v snahe získať vyššiu výhru.

V tomto je zdaňovanie online hazardu výrazne odlišné od ostatných daní z hriechu. Prevádzkovateľ nedokáže efektívne preniesť daňové zaťaženie na spotrebiteľa. To, čo je súčasťou daňovej politiky v prípade zdaňovania cigariet - zvýšenie nákladov fajčiara, to nie je možné v prípade hazardu. Prípadné zvyšovanie odvodu by museli v plnej miere znášať prevádzkovatelia, za cenu straty zisku.

Z týchto dôvodov bolo veľkým pokrokom prechod zo zdanenia vkladov na zdanenie výťažku v roku 2020. Prevádzkovateľ tak platí odvod, len z toho, čo skutočne „vyťažil“, z rozdielu medzi prijatými stávkami a výplatami výhier. Z rovnakého dôvodu firmy neplatia daň z tržieb, resp. príjmov (hoci sa tak nešťastne volá), ale zo zisku (zdaniteľný základ). Obratová daň znamená, že je uvalovaná aj na firmy v strate, čo je ekonomický nezmysel. **Ak by naďalej pretrvávala 6 % sadzba dane z obratu, online hry v internetovom kasíne by pravdepodobne neexistovali, resp. v podstatne menšom rozsahu. Štát by nevybral 40 mil. eur¹⁸, ale to neznamená, že hráči by nehrali.** Hrali by na zahraničných portáloch, pričom ich ochrana daná slovenským zákonom neplatila. Záujem o týchto hráčov by rýchlo vycítili nelicencovaní poskytovatelia, ktorí sú neustále aktívny. Zoznam zakázaných ponúk (webových sídel) má už 42 strán¹⁹.

4.3. Poľská výstraha ohľadom dane z obratu

Pri medzinárodnom porovnaní sadzieb sme uviedli, že len 5 krajín zdaňuje obrat. Trend posledných rokov je teda opačný, krajiny prechádzajú na zdaňovanie výťažku, nie naopak. Motivácia je zrejmä. Z pohľadu maximalizácie príjmov štátnej pokladnice je kombinácia primeranej sadzby a zdanenia výťažku najvýhodnejšia²⁰. Negatívnym príkladom je napríklad Poľsko, kde bola v roku 2017 zavedená pomerne drakonická 12 % sadzba z obratu okrem iného aj na online, nielen na pobočkové kurzové stávky. Odhaduje sa, že 12 % sadzba z obratu je ekvivalentom 55 - 65 % sadzby z výťažku²¹. Výsledkom je nízky pomer výťažku na HDP, len 0,3 % v porovnaní s 0,86 % na Slovensku. Nízka atraktivita tohto sektora má potom dva nevyhnutné dopady. Nízky výnos pre štát a obrovský rozsah nelicencovaných poskytovateľov. Zoznam zakázaných stránok v Poľsku má 25 000 hesiel²². Poľský Národný kontrolný úrad v roku 2019 konštatoval, že 51 % objemu trhu sa udeje na nelicencovaných stránkach²³. Veľké množstvo hráčov tak má limitované možnosti seberegulácie a pomoci, ktoré ponúkajú licencovaní hráči. Nelegálni poskytovatelia, nečelia 12 % dani, tak môžu ponúkať atraktívnejšie výhry, čo defacto podporuje rizikovejšie hranie. Nie je prekvapujúce, že v Poľsku sa intenzívne diskutuje o nahradení obratovej dane odvodom z výťažku²⁴.

Radikálne zvýšenie sadzieb, alebo nebodaj návrat na zdaňovanie obratu by priniesol ďalšie problémy. Presun hráčov mimo oficiálny trh znamená neschopnosť registrovať a obmedzovať rizikových hráčov, a teda rastúci náklad negatívnych externalít. Lokálni licencovaní poskytovatelia vytvorili dobrovoľné schémy, ako sú kontaktné linky, nástroje obmedzovania vkladov a pod., ktorými hráči môžu obmedzovať riziko veľkých strát, nadmerného hrania. Tieto mechanizmy v nelicencovaných ponukách chýbajú. Poskytovatelia hazardných hier sú dnes pomerne prísne regulovaní, okrem iného musia vykonávať kontrolu pôvodu zdrojov (anti money laundering legislatíva EÚ). Vyššie zdanenie by pochopiteľne tiež odradilo nových investorov od vstupu na slovenský trh.

18 Mimočodom, kým mal Tipos monopol na internetové kasíno, výnos z odvodu bol mnohonásobne nižší (hráči hrali inde).

19 [Zoznam zakázaných webových sídiel_14.02.2022.pdf](#)

20 [An Optimum Betting Market | IBIA](#)

21 [Polish Ombudsman Wants To Overhaul Gambling Tax | GamblingCompliance | VIXIO](#)

22 <https://hazard.mf.gov.pl>

23 <https://igamingbusiness.com/polish-gambling-market-still-dominated-by-illegal-operators/>

24 [Polish Ombudsman Wants To Overhaul Gambling Tax | GamblingCompliance | VIXIO](#)

5. Negatívne externality hazardu

Zisťovanie spoločenských nákladov je pomerne nová vetva v spoločenských vedách, preto jej metodológia ešte nie je dostatočne jednotná. Často sa preto stáva, že rôzne štúdie spoločenské náklady definujú a následne kalkulujú inak. Mnohé štúdie obsahujú často ad-hoc náklady s nepodloženým ocenením. Toto sa týka, nielen hazardu, ale aj fajčenia, resp. iných tzv. „sin“ aktivít. Rozptyl odhadovanej hodnoty spôsobených nákladov medzi jednotlivými štúdiami tak pokojne môže byť aj desaťnásobný.

Hazardné hry pochopiteľne prinášajú uspokojenie samotným hráčom. Na jednej strane to môže byť výhra, ďalej zážitok s hry, či príjemne strávený večer, i napriek prehre. Firmy prevádzkujúce hazardné hry uspokojujú zákazníkov, vytvárajú pridanú hodnotu, zamestnávajú ľudí, prispievajú do verejných rozpočtov. Pochopiteľne, v istom momente sa hranie môže stať návykovým, špirálou rastúcich vkladov, ktorá sa niekedy končí osobným bankrotom, prípadne vyvolaným kriminálnym správaním. Spoločenský vedci radi vytvárajú modely, v ktorých sa všetky premenné snažia dať do jednej bilancie.

Na jednej strane sú spoločenské benefity, na druhej strane spoločenské náklady. Benefity ležia na strane úžitku hráčov, firiem, ich zamestnancov a dodávateľov a štátu, ktorý vyberá dane.

Súkromné náklady z pohľadu hráčov predstavujú okrem vlastných strát aj nehmotné náklady. Za tie sa v štúdiách v prípade závislých hráčov uvádzajú hlavne:

- Náklady obetovaných príležitostí (čo mohli mať/zažiť nebyť straty)
- Spôsobené duševné poruchy (napr. depresie)
- Spôsobené fyzické poruchy (napr. zvýšená úroveň stresu)
- Zmena štruktúry mozgu (horšia kvalita rozhodnutí v iných oblastiach života)
- Náklady na odvykanie
- Prípadná strata príjmu v dôsledku straty zamestnania

Spoločenské náklady môžu mať formu peňažných nákladov:

- Nezaplatené dlhy
- Riziko prania špinavých peňazí
- Závazky zaplatené tretími stranami
- Zvýšené sociálne transfery
- Trestné činy proti majetku s cieľom získať peniaze na hazardné hry, náklady väzenia
- Rozvrat rodín a zníženie kvality života príbuzných a priateľov patologických hráčov
- Náklady na liečbu spôsobenú psychickými, fyzickými a látkovými problémami
- Straty produktivity zamestnávateľa (a čiastočne aj spoločnosti)
- Zvýšené riziko závislosti pre deti závislých
- Vymáhanie dlhov
- Náklady na konanie o osobnom bankrote
- Ušlé dane štátu

Hoci je jednotlivé zložky nákladov pomerne jednoduché vymenovať, podstatne zložitejšie je prideliť im váhu, prípadne ich naceniť. Problematický je hneď prvý bod, ktorý do nákladov zaraďuje obetované príležitosti. Tie sú nevyhnutnou súčasťou akéhokoľvek rozhodnutia človeka. Vznikajú aj pri nákupe potravín, pri kúpe každého tovaru či služby. Samotný fakt, že sa človek rozhodol pre hranie však naznačuje,

že interná kalkulácia výnosov a nákladov vyšla v prospech hrania. S týmto ekonomickým tvrdením ale nesúhlasia mnohí psychológovia, či behaviorálni ekonómovia. Spor vzniká ohľadne racionality tohto rozhodnutia. Argumentuje sa nedostatkami predpokladu racionality, napríklad je to hyperbolické diskontovanie, path-dependence, či ilúzie o pravdepodobnosti výhry.

Samozrejme, mnohé z týchto aspektov sú súčasťou ľudského rozhodovania, a v konečnom dôsledku sú príčinou rozdielov medzi ľuďmi, čo sa prejavuje v ich dobe dožitia, zdravotnom stave, či nadobudnutom majetku. Niektorí sú ochotní riskovať prebehnutie frekventovanej cesty, niektorí nie. Do nákupného centra zákazník vstupuje i napriek tomu, že príjemná hudba a konfigurácia regálov sa „snaží“ zvýšiť jeho útratu. Zásadný problém ale spočíva v tom, že ľudia sú rôzni a vyššie uvedené faktory neplatia pre každého rovnako. Niektorí dokážu zvládnuť prehru bez nutkania ďalšieho hrania, niektorí nie. Český ekonóm Žofčák v tejto súvislosti hovorí: „Mnoho vedcov považuje gambleroch za prvoplánovo iracionálnych. Tento postoj nielenže nie je dostatočne vyargumentovaný, ale predovšetkým ešte viac uľahčuje ohýbať metodiku a započítavať do spoločenských nákladov čokoľvek, čo ich v tejto súvislosti napadne²⁵.“

5.1. Opatrne s Winklerom

Slovenská iniciatíva Stop Hazardu necituje slovenské materiály, či štúdie venované hazardu, pretože tie v podstate neexistujú. Vychádza z často citovanej českej štúdie, ktorú spísal Petr Winkler a kolektív autorov²⁶. Ako bolo uvedené vyššie, je pomerne jednoduché pomenovať náklady, ktoré vznikajú pri hraní hazardných hier, ale skutočným orieškom je ich oceniť. Spoločenské náklady sa nedajú odmerať pravítkom, treba ich zložito odhadovať, a tieto odhady nevyhnutne „trpia“ nepresnosťami. Ako príklad môžeme uviesť položky, ktoré zahrňuje Winkler: „úvaha o samovražde“ (ocenené na 300 – 550 tisíc Kč) prípadne „náklady na hľadanie novej práce“.

Zásadný problém týchto kalkulácií je ale otázka ceny ľudského života. Do výpočtu nákladov sa dostala produktivita a HDP. Je to mýtická premenná, čarovný prútik, ktorú využívajú najmä lekári v oblasti spoločenských hriechov. Zahnutie tejto premennej vyžaduje ideologické presvedčenie, že ľudské telo a život sú majetkom spoločnosti, nie jednotlivca ako takého.

Nech už je to tabak, alkohol, či cukor, v zásade všetky tieto činnosti vytvárajú náklady hlavne jednotlivcovi a nie spoločnosti. Minimálne tabak je už dnes tak zdanený, že výnosy tejto dane presahujú priame náklady liečby fajčiarov. Z tohto pohľadu by sa dalo povedať, že fajčiari si svoje náklady zaplatia, lenže to by diskusia o sadzbách a zakazovaní tabaku skončila. Aby však bolo možné odsúdiť fajčenie ako celok, z princípu, museli lekárom poradiť ekonómovia – započítajte stratené spoločenské náklady. Človek, ktorý je chorý, ktorý sa lieči, nie je tak produktívny, ako ten, ktorý každý deň chodí do práce. Vznikla tak skratka postavená na predpoklade, že jednotlivec je majetkom štátu a ten majetok má generovať hodnoty. A teda aj patologický hráč, ktorý prišiel o prácu, zrazu „vytvára“ náklady spoločnosti tým, že nepracuje. Autorský kolektív Winklera konštatuje, že patologický hráč je „menej produktívny a spoločnosť ako celok je ochudobnená o plody hráčovej práce“.

Ak túto úvahu dovedieme do dôsledkov, tak akákoľvek záhaľka, dobrovoľná nezamestnanosť či práca pod úrovňou potenciálu predstavuje stratu spoločnosti. Úmrtie pri lyžovaní rovnako prináša spoločnosti náklady, ktoré sú vyššie ako úžitok z krátkodobo trvajúcej aktivity. Winkler vo svojej štúdií do ceny života nezahŕňa len stratenú produktivitu v zmysle ušlej mzdy. Zahŕňa aj produktivitu v domácnosti (domáce práce) a tzv. ľudské náklady, ktoré popisuje slovami „ako si človek cení život viac, než je len pracovná produktivita“.

25 Zdroj: <https://finmag.penize.cz/byznys/430673-gambleri-jsou-taky-lidi-kolik-nas-stoji-hazard>

26 Problémové hráčství, PhDr. Petr Winkler Ing. Markéta Bejdová PhDr. Ladislav Csémy Bc. Aneta Weisssová https://www.nudz.cz/files/common/winkler_problemove_hracstvi.pdf

Winklerova práca je charakteristická veľkým množstvom odhadov. Len slovo extrapolácia je tam použité 11-krát. Autor sa snaží za každú cenu kalkulovať každý náklad. Lenže vo vede neplatí, že odhad je lepší ako nič, pokiaľ taký odhad stojí na hlinených nohách.

Ďalší problém týchto úvah spočíva v predpoklade, že nebyť hazardu, človek by žil ako anjel. Resp. že do herne vstúpil človek bez problémov, a vystúpil človek s problémami. Nie je pritom vôbec jednoduché určiť, či napríklad práve zúfalstvo a nezamestnanosť danú osobu k automatom neprivedli.

Winkler predpokladá, že len 20 % z patologických hráčov vstúpilo do herní s inými poruchami (tzv. nejasná kauzalita). Používa priemernú hodnotu HDP na obyvateľa, aby sa dopracoval k hodnote nákladov 16 mld. Kč (640 mil. eur) a považuje ju za skôr minimálnu hodnotu. 40 % týchto nákladov predstavujú náklady súvisiace so samovraždou, ktoré sú ocenené na predpoklade straty produktivity, ktorá „patrí“ spoločnosti.

Cieľom tejto kritiky nie je poprieť náklady hazardu, každá samovražda je nepochybne obrovským utrpením s dopadom na blízkych, ale kritizujeme snahu za každú cenu vytvoriť dostatočne vysoké číslo, aj keby malo byť postavené na desiatkach neistých odhadov a extrapolácií. Hazardné hranie nepochybne vedie k súkromným nákladom a má dopady na spoločnosť. Dôležité je sa ale zamerať na to, kto sú patologickí hráči, akým hrám sa venujú, a čo sa s tým dá robiť – za prostriedky vybrané z odvodu – robiť. Bez toho, aby regulácie a zdanenie nezačali vytvárať nelegálny trh, na ktorom títo hráči nebudú mať možnosť žiadnej ochrany.

Z prehľadu vyplýva, že 80 % nákladov sa vzťahuje na výherné automaty a videolotérie. Inak povedané, hry, kde sa hráč spolieha len na šťastie a náhodu na rozdiel od hier, kde sú dôležité aj vedomosti a skúsenosti (napr. kurzové stávky), predstavujú významne vyššie riziko patologického hrania.

S týmto vedomím by mal štát uvažovať pri tvorbe regulačnej, daňovej politiky ako aj v prípade dizajnovania komunitných služieb, ktoré by mali pomáhať patologickým hráčom.

5.2. Popularita hazardných hier na Slovensku

Adekvátne údaje pre Slovensko chýbajú, bohužiaľ na Slovensku nevzniká ekvivalent českej štúdie o výskyte hazardného hrania²⁷. Ak by sme prijali predpoklad, že popularita hazardných hier je rovnaká ako v ČR, tak sa podľa výsledkov rôznych prieskumov 5 - 15 % dospeléj populácie v posledných 12tich mesiacoch zúčastnilo landbased kurzových stávok, online kurzových stávok 3 - 17 %, 3 - 6 % si zahrlo technické hry v kamenných prevádzkach. Priamu účasť v kasíne hlásilo 1 - 3 %²⁸.

Najväčšiu popularitu majú lotérie (športka, keno) a stieracie žreby. S nimi má za svoj život skúsenosť takmer 40 % populácie. S kurzovými stávkami 13 %, s technickými hrami (napr. výherné automaty) potom 15 %.

Podľa dostupných údajov, problémové hráčstvo s rizikom závislosti sa dotýka odhadom 2,4 až 4,5 % českej populácie. Vysoké riziko hrania sa dotýka približne 1,3 % populácie, ca. 100 000 ľudí. Ak by sme tieto údaje preniesli na Slovensko, tak sa bavíme o 200 000 problémových hráčoch, z toho štvrtina, cca 50-tisíc by bola v kategórii vysokého rizika.

5.3. Využitie odvodu

Zatiaľ čo spotrebné dane z tabaku, či minerálnych olejov nemajú priamo zákonom určené rozpočtové využitie, zákon o hazardných hrách definuje použitie odvodu z hazardných hier. §70 definuje použitie takto: „(1) Príjmami z odvodov podľa § 71 sa zabezpečuje vykonávanie všeobecne prospešných služieb, ktorými sú

²⁷ Výročná zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2020 https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33497/1102/VZhazard2020_final_20210727.pdf

²⁸ Rozdielne druhy hier majú veľmi odlišnú šancu na výhru. Ako uvádza Žofčák: V tomto ohľade sú prekvapivo najhoršie lotérie, najmä stieracie žreby, ktoré vyplácajú len o niečo viac ako polovicu vsadených peňazí. Na druhej strane, najziskovejšie sú online hry naživo (96,3 %), výherné automaty prerozdeľujú 92 % vložených peňazí. <https://finmag.penize.cz/byznys/430570-hazardni-byznys-v-cesku-aneb-kde-se-toci-miliardy>

najmä poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie sociálnej pomoci, humanitárna starostlivosť, tvorba, rozvoj, ochrana a obnova kultúrnych hodnôt, podpora umeleckej tvorby a kultúrnych aktivít, vzdelávanie, výchova, rozvoj športu, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva.“

Na základe tohto paragrafu sme od Ministerstva financií vyžiadali konkrétny rozpis použitia odvodu. V odpovedi sme nedostali rozpis použitia výdavkov, ale celkové výdavky na oblasti uvedené v samotnom paragrafe. Podľa odpovede sa odvod z hazardných hier používa napríklad na programy „Obnovme si svoj dom“, „Osvetová činnosť a tradičná ľudová kultúra“, „Podpora stravovania študentov“ či „Kontrola prenosných chorôb“.

Musíme skonštatovať, že i napriek určeniu v zákone, štát využíva príjmy z odvodu na svoje všeobecné politiky. Žiadne konkrétne výdavky súvisiace s negatívnymi externalitami hazardu neboli ministerstvom identifikované. To znamená, že účelom odvodu nie je kompenzovať náklady hazardného hrania spomínané v tejto kapitole (tzv. earmarking odvodu), ale primárne zabezpečiť dostatok zdrojov v štátnom rozpočte na všeobecné účely, ktoré sú definované tak, aby boli ich náklady vyššie, ako je suma odvodu. Aj v tomto prípade sa ukazuje, že analýzy nákladov hazardných hier sa využívajú predovšetkým ako zásadný argument na zvyšovanie daňového a regulačného zaťaženia, ale skutočný záujem štátu riešiť zo získaných zdrojov externé náklady hrania absentuje. Aktuálna diskusia o zvyšovaní výnosov odvodov z hazardných hier túto myšlienku len potvrdzuje.

5.4. Register vylúčených osôb a ochrana hráčov

Istú formu ochrany patologických/problémových hráčov pred dostupnosťou licencovaných hazardných hier predstavuje register vylúčených osôb. V ňom sú evidované osoby, ktoré sú v hmotnej núdzi, hráči s chorobou patologického hrania, osoby ktoré sami požiadali o vylúčenie, vysokoškooláci s priznaným sociálnym štipendiom, osoby, ktorým bolo súdom zakázané hranie, osoby zanedbávajúce povinnú výživu príbuzných (alimenty).

Zápis do registra môžu iniciovať nasledujúce subjekty (hodnota predstavuje ich počet ku koncu roka 2021:

- ÚPSVaR (hráči v hmotnej núdzi) 83 606
- NCZI (patologickí hráči - diagnóza) 961
- Ministerstvo školstva (študenti poberajúci sociálne štipendium) 2 316
- Súdy (zákaz účasti na HH) 27
- Policajný zbor SR (začaté trestné stíhanie pre trestný čin zanedbania povinnej výživy) 2 790
- ÚPSVaR (súdne uložená povinnosť platiť výživné) 4 449

Celkový počet takto evidovaných osôb v priebehu posledných dvoch stagnuje. Z grafu je viditeľná istá sezónnosť, keď v prvom polroku je v registri evidovaných viac osôb.

Zdroj: ÚRHH

Okrem vyššie uvedených dôvodov evidencie v registri môže fyzická osoba požiadať o zrušenie prístupu k hazardným hrám prostredníctvom tzv. „samovylúčenia“. Počet týchto osôb rastie. Ešte vo februári 2020 ich ÚRHH registrovala necelých 6 000, na konci roka 2021 to už bolo 8 667. Zároveň ale vzrástol aj počet výmazov, z 270 na 1 475.

Okrem štátom definovaných opatrení na ochranu hráčov a potenciálnych hráčov, viacerí prevádzkovatelia hazardných hier podnikajú vlastné aktivity na limitovanie patologického hrania.

Hráči si v mobilných aplikáciách môžu dopredu nastaviť vlastné limity maximálnej útraty, a tak obmedziť veľkosť celkovej straty. Prevádzkovatelia na základe sledovania vzorcov správania hráčov zasielajú hráčom notifikácie o riziku problémového hrania.

Najväčší prevádzkovatelia (Asociácia stávkových spoločností) sú od roka 2021 členmi Rady pre reklamu a zaviazali sa dodržiavať kódex reklamy, ktorý priamo upravuje etické zásady propagovania hazardných hier, ktoré sú prísnejšie ako stanovuje zákon. Napríklad pristúpili na samoreguláciu a reklamu na internetové kasína vysielajú len po 22:00.

Závery a odporúčania

- Štátne agentúry by mali pripravovať správu o výskyte patologického hrania a súvisiacich priamych nákladoch. Bez týchto podkladov by zvyšovanie sadzieb odvodu znamenalo len snahu zvýšiť príjmy vlády, bez ohľadu na skutočné externality hazardného hrania.
- Odvod z hazardných hier by mal byť primárne určený na kompenzácie priamych nákladov patologického hrania, časť zákona o použití výnosu by mala byť adekvátne upravená.
- Zdanenie obratu zvyšuje riziko presunu hráčov k nelicencovaným poskytovateľom. V konečnom dôsledku tak skutočný objem odvodu môže byť nižší ako v súčasnosti. Väčšina krajín EÚ využíva preto zdanenie výťažku.

O autorovi

Radovan Ďurana je spoluzakladateľ INESS. Po ukončení Fakulty manažmentu Univerzity Komenského v Bratislave so špecializáciou finančný manažment pracoval v komerčnej banke v zahraničí ako analytik. Analyticky sa venuje verejným financiám a sociálnemu systému. Už 16 rokov vedie vzdelávací projekt Cena štátu. Pôsobí aj ako fellow francúzskeho IREF.

Vydal: INESS - Inštitút ekonomických a spoločenských analýz

www.iness.sk

Autor: Radovan Ďurana

Grafický dizajn: INESS

Rok vydania: 2022

Kontakt:

Radovan Ďurana

radovan.durana@iness.sk

Pridajte sa k nám svojimi 2 % a zvýšme spolu tlak na zodpovednejšie hospodárenie štátu a menej regulácií, nech znie viac rozumu a menej populizmu.

